

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ SAYI: 270 10 HAZİRAN 1980 25 LIRA

ANAYASA DEĞİŞİKLİĞİNE
KÖLELİK ANLAŞMASINA
FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE
DEMİREL HÜKÜMETİNE

HAYTIR!
TÜSTAY

* 1970'DEN 1980'E 15-16 HAZİRAN * ÇETİN YÜCEL'İN KANI YERDE KALMAYACAK! * YARINI BUGÜNDEN KURMAK ZORUNDAYIZ * CHP HATAY SENATÖRÜ MEHMET SÖNMEZ'İN SİA KONUSUNDA ÖZEL DEMECİ * MSP GRUP SÖZCÜSÜ ŞENER BATTAL'IN SİA KONUSUNDA ÖZEL DEMECİ * ANADOLU BASININDA SİA'YA KARŞI MÜCADELE * İŞTE BELGE! MHP SİLAHLANDIRILİYOR * ÇORUM, KAHRAMANMARAŞ YAPILAMAYACAK! * FAŞİST TERÖRE KARŞI MÜCADELE VE BİREYSEL TERÖRİZM * NAZİM HİKMET VE MARKSİST ESTETİK * DİSK GENEL KURULUNA DOĞRU * MECLİSLERDE 12 MART OYLAMASI * TÜRKİYE - SOVYETLER BİRLİĞİ İLİŞKİLERİ 60. YILINDA * HİKAYE - İ BANKER KASTELLİ*

OKURLARA

Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm için YÜRÜYÜŞ ekindeki sayısıyla 270. sayın haftasını tamamladı. İlk sayısı 15 Nisan 1975'de yayınlanan YÜRÜYÜŞ, altıncı mücadele yılını yaşıyor.

270 sayın haftası gerçek bir mücadele dönemi oldu. Dergimizin yüzlerce sayısını toplattı. Yazı İşleri Müdürlüğümüz ve yazarlarımız hakkında sayısız dava açıldı, mahkumiyet kararları verildi. Posta'da deşifreler ile konuldu, dağıtım sabote edilmeye çalışıldı. Derginin basıldığı matbaaya baskılar yapılarak yayını engellendi. Yürüyüş, bütün bu baskı ve engelleri işçi sınıfından, yolunu izlediği işçi sınıfı partilerinden ve okurlarından aldığı güçle aşmaya çalıştı. Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinde üzerine düşen görevi yerine getirmek karzlığından bir adım geri durmadı.

Keçit, basım ve diğer giderlerdeki olağanüstü artışlar; karaborsadan kaçıt sağlamanın zorunda kalınan getirdiği ek yükler Yürüyüş'ün yayın yaşamını tehdit eden diğer engeller oldu. Tekelci basını bile etkileyen bu zorluklar Yürüyüş'ün güç durumlarına soktu. Derginin bazı sayıları ancak dört sayfa olarak yayınlanabildi. Ve Dergi, uzunca bir süre direksiyonun başına sanırları içine hapsedi.

Kuşkusuz sekiz sayfa ile sınırlı bir Yürüyüş'ün, faşist diktatörlük tehlikesinin arttığı bir dönemde görevlerini yerine getirmesi büyük bir başarıdır. Yürüyüş'ün bu sınırlamayı aşarak 16 sayfa olarak yayını sürdürmek ve sosyalist bir dergi olarak görevlerini yerine getirmek üzere bir atılım yapıyor. Zorunlu nedenlerle de fiyatını 25 liraya çıkarıyor.

Biz atılmada en büyük güvenimiz okuyucularımıza olacak. Okuyucularımızın dergiyi geliştirmek için özveri göstermelerine, omuz vereceklerine güveniyoruz.

Haftalık sayı haber ve yorum dergisi olarak Yürüyüş, okurlarından dergiyi abone olmak, yeni aboneler bulmak, dağıtım geliştirilmesine katkıda bulunmak yanında yazı ve haber katkısını da bekliyor. Okurların Yürüyüş'e en önemli katkısı da kuşkusuz eleştiriler olacaktır. Okurların eleştirisi ve önerilerinden yoksun bir derginin görevlerini yerine getirmesi, gelişmesi olanaksızdır. Bu bakımdan Yürüyüş okurlarından özellikle eleştirisi ve önerileri bekliyor. Eleştirisi ve önerileri derinde yayınlayarak ya da doğrudan okurlarımıza yazarak cevaplayacağız, dergiyi okurları arasında ki bağı daha canlı kılma-ya çalışacağız.

Yürüyüş, yazarlarıyla, basım, dağıtım görevleriyle ve okurlarıyla ortak bir çabanın ürünü olduğunu ölümlüğüne etkinleşecek ve görevlerini yerine getirebilecektir.

Daha iyi bir YÜRÜYÜŞ için görev başına!

ÇETİN YÜCEL

1943-1980

Uzun yıllar Partimizin Üsküdar İlçe Başkanlığını yapan, 1968-1973 döneminde Partimiz üyesi olarak İstanbul Belediye Meclisi üyeliği görevini yürüten, kısa bir süre önce yapılan İlçe Kongresinden sonra İlçe Sekreterliği görevini üstlenen Çetin Yücel arkadaşımız faşist kurşunlarına hedef olarak vuruldu.

Faşist terör ve saldırılar sürüyor. Ama mücadele de sürüyor. Daha güçlenerek ve daha örgütlü olarak.

FAŞİZMİ EZECEĞİZ KAZANACAĞIZ TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

☆ TIP ÜSKÜDAR İLÇE SEKRETERİ FAŞİSTLERCE KATLEDİLDİ

İSTANBUL — Geçtiğimiz Çarşamba, akşam saatlerinde, Türkiye İşçi Partisi Üsküdar İlçe Sekreteri Çetin Yücel, Üsküdar çarşısındaki elektrik dükkanının önünde faşistlerce katledildi. Olay sırasında dükkanın içinde bulunan ve amcasının ölümü üzerine dışarı fırlayan yeğeni Hakan Yücel de faşist kurşunlara hedef olarak ağır yaralandı. Olay üzerine bir açıklama yapan Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu Üyesi Can Açıkgöz, Çetin Yücel'in ölümünden, on gündür ilâke yapılan turmandırılan faşist teröre karşı sessiz duran ve arka çıkan Demirel Hükümeti'nin sorumlu olduğunu söyledi. Açıkgöz'ün

açıklamasının son bölümü şöyle: "Çetin Yücel arkadaşımız bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi safımızda uzun yıllardan beri yer alan bir Türkiye İşçi Partilisi'dir. Sosyalizm bayrağını Üsküdar'da binbir saldırıya karşı bir adım gerilemeden yüksele tutmaya çalıştı. Ve bu uğurda yaşamını yitirdi. Çetin Yücel'in onun gibi yitirdiğimiz tüm şehitlerin, faşist kurşunlarına hedef olan tüm ilericilerin, demokratların, yurtseverlerin hesabı bir bir sorulacaktır. Hesap, faşist çetelerden, onlara kanat veren Demirel gibi burjuva politikacılarından, emperyalizmin işbirliği tekelcilerden topluca sorulacaktır."

DUY EY HALKIM, ÇETİN TOPRAĞA DUŞTU

■ yavuz ül

Bir kahpe düşünce, bir kahpe örgüt, bir kahpe el Çetin'i de aldı aramızdan. Çetin'i de soktu sınıf hareketinin çetelerine arasına. Bu yürek, bu yürekler sıklığı bir daha, ezildi bir daha, kanlar içinde arızalandı. Çetin için. Çetin'i anlatmak neye yarar, hergün öldürülen onlarca anti-faşist mücadele erinin şehit parızanları arasına katıldı. Çetin. 15 yılı aşkın süredir, TIP safımızda sürdürdüğü mücadeleye, insanlık dışı bir faşist kurşunlarıyla bitirdi. Çetin de bayrak oldu saflarımızda.

Faşist terörün kol gezdiği Üsküdar'da, dükkan bombalandı, evi sanıldı, çeşitli defalar tehdit edildi, fışık saldırılara uğradı. Ama O, Üsküdar çarşısındaki küçük esnaf için faşizme karşı direnişin bir sembolüydü. Zorla atılan faşist Herşin gazetesine karşı direnen O'ydu, faşistlerin tehditleri topladıkları haraca karşı direnen O'ydu. Öldürülmeyen bir gün önce, Üsküdar karşı esnafı faşist çetelere karşı direnme kararı almıştı. Faşist çeteler Çarşıya sokulmayacaktı. Faşistlerin buna cevabı, direnişin örgütünü vermek oldu.

Kanı Üsküdar Çarşısının orta yerinde duruyor. Terketmedi Çarşının Çetin. Terketmedi, örgüt esnaf ve zanaatkar arkadaşlarını. Ona da duracak O Kanı Duracak. Çarşı esnafının kınınına. Üsküdar'ın işçilerini, emelçilerini anti-faşist mücadelesinin bir sembolü olarak duracak. Parti duyuyor Üsküdar'da ve duracak. O Kanı duracak orda, sınıf kınınıne dönüştürecek ve faşizm etlecek çarşının orta yerinde.

En zor dönemlerde gülmeyi unutmuyor Çetin gibi gelecek. Çetin bulanan bakır eskaları büyüyecek, büyüyecek. Her bir tel, faşist cinayetin ilâhîliği yerde dalgalandık örgütlü bayrağın günder olacaktır.

Biz ağıt yakmayız, biz şehitlerimizi arındırma bırakmayız. Yürür bizle onları, sınıf savışımızın en önünde. "Bana bakın hey, ben göxümü kurptım mı, ben geri döndüm mü" diye seslenen onları yüreğimizin ta içinde duyuyoruz biz.

Mahpe düşman en iyilerimiz öldürmeye devam ediyor. En iyilerimiz saflarımızın en önünde geliyor. Çetin ile geçici en ön saflara. Bu kin bize yeter, bu kin biziz besler ta zafere kadar. Hiç bir yerde, hiç bir alanda unutmuyacağız şehit düşenleri, unutmuyacağız Çetini! Biz ve yüreğimizi affetmeyi unuttuk çoktan!

☆ TIP YANDAŞI İŞÇİ ÖLDÜRÜLDÜ

DENİZLİ — Fırın İşçisi Muhammet Yüzbaşıoğlu işbaşı yapmak üzere gece vardiyasına giderken faşistlerce işgal altında tutulan bir mahallede alınarak tek kurşunla vurularak öldürüldü.

5 Haziran Perşembe gecesi çalıştığı fırma giderken geçmek zorunda olduğu yolda faşistler Yüzbaşıoğlunun yolunu keserek vurularak.

Muhammet, işçi arkadaşlarının patronlara karşı mücadelelerinde her zamandığı tutumalması, politik mücadele alanında Türkiye İşçi Partisi'ne aktif desteklenmiş, eylemlerine katılmış dürüst ve militan bir işçiydi.

☆ FAŞİST KURŞUNLAR BİR ÖĞRETMENE DAHA KIYDI

ESKİŞEHİR — 3 Haziran günü TOB-DER'li öğretmen Ahmet Aydın, evine gitmek isteyen faşist katillerce kurşun yağmuruna tutularak öldürüldü. Esmenpete'de öldürülen TOB-DER'li öğretmenin fotoğrafı ve TOB-DER'li öğretmenler imzalı pullar bütün kent duvarlarını süslüyor. Eskişehirli demokratlar sosyalistler Aydın'ın öldürülmesini nefretle karşıyorlar. TOB-DER'li öğretmenler yayınlandıkları bildiriyle de faşistlerin oyunlarına gelmemek için birleşilmesi gerektiğini, güç ve eylem birliğinin zorunluluğunu vurguladılar.

☆ MİLLİYET HEDEF GÖSTERİYOR

Milliyet Gazetesi 1 Haziran günü sayısında TIP ve BD'cilerin Salihli ilçesinde düzenlenen mitingini haberini birinci sayfadan bir spotla verdi. Bu spotta "TIP: Sazak'ın öldürülmesi MHP içindeki bir hesaplaşmadır" deniliyor. Bu haber üzerine TIP Başkanlık Kurulu üyesi Can Açıkgöz bir bildiri yayınlıyor Milliyet Gazetesi'nin TIP'ı faşist teröre hedef gösteren kararlık bir tertibin içinde olduğunu belirtiyor.

Can Açıkgöz'ün açıklaması aynen şöyle:

"MHP Genel Başkanvekili Gün Sazak'ın öldürülmesi üzerine yurt çapında geliştirilen faşist terörün yanında bu teröre hedef göstermek yolunda çeşitli tertiplere de başvurulmaktadır.

"Böyle bir tertip Milliyet Gazetesi'nin 1 Haziran 1980 günü nüshasında yer almıştır. Adı geçen gazete Manisa'da yapılan mitingdeki konuşmacılara siften verdiği bir haber çarpıtması ve üstelik gazetesinin 1. sayfasında TIP: Sazak'ın öldürülmesi MHP içinde bir hesaplaşmadır başlığını kullanmıştır. Haber metnine göre bile böyle bir başlığın kullanılması açık bir kastın örneğidir ve her metninden de görülmektedir ki Partimizin böyle bir açıklaması yoktur.

"Milliyet Gazetesi, dürüst gazetecilikle bağdaşmayan bu tutumu ile faşist teröre Partimiz hedef gösterme biçiminde kararlık bir tertibin içinde girmiştir.

"Partimize yönelik ve yönelebilecek yeni faşist saldırılara bu tutumu ile Milliyet Gazetesi de ortak olmuştur."

☆ TIPE YÖNELİK PROVOKASYONLAR YOGUNLAŞTIRILYOR

Bir siredir çeşitli il ve ilçelerde emniyet görevlileri, TIP yöneticileri ve üyeleri, bilimsel sosyalist kadroları terör olaylarıyla ilişkili gösterilmek için provokasyonlar yapıyor.

TIP yerel örgüt yöneticileri ve üyelerinin evleri aranarak, sudan gerekçelerle gözaltına alınan partiler soygun, cinayet vb. suçlar kabul ettirilmek için baskı yapılmaktadır.

Türkiye İşçi Partisi'nin mücadele stratejisi ve taktiklerinin birysel terörizmle birleştiği olmadığı ve üyelerinin de Parti hatuna sıkı sıkıya bağlılığı kamuoyuna bilinmektedir.

Emniyet görevlilerinin arızalı provokasyon güçlerini sınıf mücadelesinin gereklerini önüklikle uygulayan bilimsel sosyalistlere, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da boş çıkarılmaktadır.

☆ FAŞİSTLER SALDIRIYOR — HALK İŞKENCE GÖRÜYOR

ESKİŞEHİR — Gün Sazak'ın öldürülmesinden sonra faşistlerin en yoğun saldırılarını giriştikleri illerden biri de Eskişehir. Bu kent sosyalistlerin ve ilericilerin yoğun olduğu Takah Mahallesi faşist saldırının baş hedefi oldu. Mahalle halkının toplu direniş sonucu püskürtülen faşist saldırının arkasından bu kez polis baskısı geldi. Mahalle sakinlerinden kadınlık erkekleri elinden fazla kızıyı gözaltına alan polis bütün kenitte terör estirdi.

Faşist saldırganların silahsız saldırısı sırasında ortada görünmeyen polis, saldırıya karşı kitlesel direniş hakkını kullanan mahalle halkından gözaltına aldıklarını ağır işkence uyguladı.

Eskişehir'in demokrasi güçleri ortak bir bildiri dağıtarak faşist saldırıya ve polis işkenencesini protesto ettiler.

Vahi ve Emniyet'in halkın can güvenliğini sağlamadığını ve tutumlarıyla faşist saldırılara cesaret verdiğini belleten bildiri "Halk faşizme karşı direnince ve bir avuç faşist köpeğe teslim olamayacaktır. Yaşanan güç ve eylem bildiri. Faşizme karşı omuz omuz" diye bitiyor.

Bu arada faşistlerin Eskişehir'de Ülküçü Şehit İnönü Kurdu (ÜŞİT) adlı yasadışı bir örgüt kurdukları söylentileri dolaymaktadır.

☆ ÇORUM, KAHRAMANMARAŞ OLMAYACAK!

Tüm ülkede birden başlatılan saldırılar Çorum'da da başka illerde katil çetelerin destekleriyle ilerletirilen yoğun saldırı ortadığı mahallelere yöneltildi. Saldırı, alevi ve sünni kitleleri ayrı bir toplu katliama yönelecek biçimde gerçekleştirilecek amacıyla düzenlenmiş, hedefler buna göre seçilmiştir.

Ancak halk, örgütüsü biçiminde de başlasa direniş geçmiştir.

İlk saldırının püskürtülmesinin hemen ardından, faşist saldırılarını sürdürürken naktalarla halk tarafından barikatlar kurulurak, her tür saldırıyı göğüsleyebilecek örnekler alınmıştır. Kendi güçleriyle olayları yenilemeyeceklerini anlayan faşist hareketin, ilericilerin yoğun olarak ortadığı bir mahalle yakınında iki polis

ödurek yaptığı provokasyon sonucu polis güçlerinin de tam taraf olarak olaylara girmesi başarıldı.

Ne var ki, halk güçleri de ilk örgütlenişle aşmayı başardılar ve meşru savunmayı yönetecek komiteleri oluşturdular. Kısa sürede barikatlar arkasında direnen halkın her tür gereksinimi karşılanmaya başlandı.

Sokağa çıkma yasağına karşın, örgütlü halk direnişi kırılmadı. AP Hükümeti valiyi ve emniyet müdüreni geri çekmek zorunda kaldı. Ancak, saldırların tümüyle tek yanlı olduğuna gören askeri birlikler de olaylara karışmaya-çakılmaya açılınca, MHP ve hükümet tam bir açmaz içine girdi.

Çorum'da süren direniş ilk sonuçlanıya. Çorum'un bir Kahramanmaraş yapılamayacağını kanıtıyor. Faşist saldırların, askeri birliklerin katılması başarılmasını püskürtüleceğini kanıtıyor. En önemlisi de örgütlü ve kitlesel bir direniş, halkın yenilmez gücünü gösteriyor.

MECLİSLERDE 12 MART OYLAMASI

Cumhurbaşkanlığı seçimi sorununu kitleme politikası izleyen AP'nin MHP'ileştirilmesi" hesapları da Türin'in adaylığıyla bir kez daha gözler önüne serildi. AP içinde MHP yanlısı olarak bilinen ve "AP'nin MHP'ileştirilmesi" operasyonunun baş mimarlarından "Koca Reis" Bilgiç'ten sonra, Türin aday gösterildi. Faik Türin 12 Mart'ın İstanbul Sıkıyönetim Komutanı. Komutanlığı döneminde sayısız kantinlerle kamuoyunda işkencecilikle saba kalınmış olan Türin de, ilk aday Bilgiç gibi AP içindeki MHP'ileştirme operasyonu militanlarından biri. Bilgiç'le bu ortaklığın üzerine tıy diken bir marifetinden daha nakşibendi tarikatıyla ilişkilerinden söz ediyor Türin Paşa'nın.

AP ezini, güç gösterisiyle örtmeye çalışıyor. Bu hesap Cumhurbaşkanlığı seçiminde de ortaya çıktı. En gerici adaylar öne sürüldü. Faşizm bir de bu yolla zorlandı. AP, iktidarını sürdürmenin yolunu baskıyı ve saldıryı yoğunlaştırmakta bulunduğu yer alanda gösterdi. Cumhurbaşkanlığı seçiminde de...

Türin'in adaylığının başka anlamı yok. AP Türin'in seçilme şansının olmadığını bilir. Ama aday göstermiş olmakla bile bazı kazanımlar elde edeceğinin hesabını da yapıyor. Daha önce Türin, İstanbul'dan senatör adayı gösterilerek, İstanbul halkına 12 Mart ve işkencecilerle onaylatılmak istendi, İstanbul Türin'ü reddetti, işçi kenti olmanın onurunu korudu. Ama AP kurmayları 12 Mart'ı ve işkencecileri meclis sokarak meşrulaştırmakta ısrarlı idiler. Bunu başardılar. Sonra 12 Mart'ı ve işkencecileri TBMM'de oylatarak bir adım daha attılar.

Türin yerine Ali Elverdi de olabirdi. 12 Mart'ın, yurtsever gençlerin canına kıyan idamcılığı Meclislerde oylatılabirdi...

Ama, Demirel'i sallanan iktidarının ayakta tutmak için izlediği saldıry politikası da kurtarmayacak. 12 Mart simgelerinin ülkenin yaşamından her alanda silinip atılacağı günler mutlaka gelecek!

İŞTE BELGESİ!

İçişleri Bakanlığını
özel telsiz emri:

MHP
Silahlandırılıns!...

İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü'nün "Gök acele ve zata mahesut" kaydıyla Valiliklere gönderdiği bir gizli emri MHP yöneticilerinin silahlandırılması için gereken kolyaların gösterilmesi istenmiştir.

"Daire: Aasıy
Şubesi: A. Şah. 62152-31
Konu: MHP'li yöneticilerin korunması hk." koduyla ve 233 684 sayılı valiliklere gönderilen yazı emri MHP Genel Başkanlığı'nun 9.10.1979 tarihli 79/1051 sayılı yazısına atıfta bulunularak Valiliklere MHP'li eski ve yeni yöneticilerin korunması için her türlü önlemin alınmasını istenmektedir. Aynı emirde MHP yöneticilerinden silah isteyenlerin bir listesi edilmemiş ve bu taleplerin 'gereğinin ifazı önemle rica edilmiştir.'

İçişleri Bakanlığı 22 Kasan 1979 tarihli bu emrinin gereğini yerine getirmek için bazı Valiliklerin güçlük çıkardığı kanısına varmış ve 12.5.1980 tarihinde saat 16.35'de bir telsiz emriyle bütün Valilikleri yeniden uyarmıştır.

Emniyet Genel Müdürlüğü aasıy dairesinin "Silah.060381" sayılı çıkışıyla gönderilen bu telsiz emrinde MHP il ve ilçe yöneticilerinin silahlandırılması yolundaki eski emir hatırlanmakta ve "Bazı Valiliklere ilgi samin yazılan haberdar olmadıkları gerekçesi ile taleplerin geri çevirildiği adı geçen Parti Genel Başkanlığından alınan 3.1.1980 tarih ve 80214 sayılı yazılardan anlaşılacaktır." denilmektedir.

Valiliklerin MHP'ilerin silahlandırılması konusunda bazı güçlükler çıkardıkları buğünü MHP den öğrenen İçişleri Bakanığı bu telsiz emriyle "kolyalık göstermede pürüz çikaran" Valilerin küküklerini böylece çekmektedir.

Her gün onlarca yurttaşın faşist cinayete kurban edildiği Türkiye'de can güvenliği sağlamak için İçişleri Bakanığı büyük bir gayretle MHP'ilerin silahlandırılması yöntemini buldu.

Bakanlığı bu gizli telsiz emriyle zaten tepeden tırnağa silahlı faşistler bir de ruhsatlı silahlı takviye edilmiş oldular.

MHP SİLAHLARININ BALİSTİK KONTROLÜ YAPILMALIDIR

Birçok MHP yöneticisi ve yasa dışı cinayetten hüküm giymiş, cinayet sanığı olarak yargılanmaktadır. Geriğünün kadar suçla bulaşmış faşist partinin eski ve yeni yöneticileri için İçişleri Bakanığı'nın ısrarlı çabalarıyla huzla ve bu "resmen" silahlandırılmaktadır.

Bütün kadroların silahlandırılmak için MHP, ruhsat alan ve ilçe yöneticilerini istifa ettirip yerine yenilerini atmaktadır.

Bu ruhsatlı silahların ne kadarının cinayetlerde kullanıldığı, sorusunun cevabı ortada durmaktadır. Bugüne kadar silahlandırılmış bütün MHP'ilerin silahlarının balistik muayenesi yapılmalı ve cinayetlerde kullanılan silahlar olup olmadığı kontrol edilmelidir.

Cinayetlerin, bulunamayan fallerinin bulunmasında etkili bir yöntem olarak öneriyoruz.

Yarını bugünden kürmek zorundayız

İstanbul'un faşist işgal altındaki sokaklarından birinde alabildiğine iri puntolarla yazılmış bir yazı aylardır bütün bir duvar kaplıyor: "Bir Gece Anızın Gelebiliriz". Altındaki imza, iye ve yandaşları hergün en az birkaç cinayet işleyen faşist bir örgüte ait. Faşistler, kendi açılardan başarılı bir ajitasyon örneği vererek, bir gece tüm Türkiye'yi karanlığa boğacakları tehdidini savunuyorlar. Başarıları, yalnız, yandaşlarına moral vermeye ve karşıtlarını sindirmeye yönelik olarak hedeflerini özü bu bağda dile getirmeleriyle, hem de bu işçi köylü bir şarkının sözlerini kullanıp etkili, akıldan kalıcı bir biçimde yapmalarıyla sınırlı değildir. Bu cümle faşistlerin hayli yaygın bir yanlışları yararlanmaları açısından da başarılı bir ajitasyon örneği.

Faşizmi bir gece, anızın gelebilecek bir belâ olarak kavramanın ne kadar büyük yanlışları yolaçtığı son birkaç yılın politik gelişmeleri içinde tekrar görüldü. Gerici-faşist güçlerin temel hak ve özgürlükleri bütünüyle yok etmek, işçi ve emekçilerin sofralarından bir lokma daha çalmak için her geçen gün adım adım geliştirdikleri saldırıları bu yanlışları da iyi kavramasını sağladı. Artık, yalnız kitaplar değil, doğrudan doğruya yaşanan sınıf mücadelesinin kendisi de faşizmin hızlırcı adamlarını engellenen faşist bir diktatörlüğün çökelmesini engellenmenin temel koşulu olduğunu öğretiyor.

Toplum yaşamında sıçrama, nitelik değişimi anlamına gelen dönüm noktalarının sahibolduğu önem, ne umutlan "bir büyük gün"e bağlanmaya, ne de "bir korkulu gece"yi beklemeye haklılık kazandırabilir. Nasil devrimin safagina yaşamak uzun ve alabildiğine zor mücadelelerin sonunda hakedilebilirse, faşizmin karanlığı da bu karanlığı dağıtma, aydınlığı üstün kulma kavgasıyla engellenmelidir. Bir diğer deyişle, "yakın" tehlikelerin uzaklaştırılabilmesi, "uzak"taki büyük günün yakınlıklaştırılması ve faşizmi yenme mücadelesinin devrim görevlerine bağlanabilmesi güncel görevlerin ne ölçüde yerine getirilebildiğine bağlıdır.

Kuşkusuz, güncel görevler önemleri günle ve hatta içinde bulunduğumuz dönemle sınırlı görevler değildir. Faşizmin tırmanışını durdurma mücadelesinin kazanımları bu tırmanışın engellenememesi ve sonuçta faşist bir zorbalık rejiminin kesin egemenliğini kurmasıyla sınırlı değildir. Faşist devletin giriştiği terörün boyutları nerelere ulaşsın, daha önceki mücadelelerin yaratmış savunluğu, deneyimleri, kadroları, ilişkileri, ortaklıkları, örgütlülüğü... tümüyle yok edemez. Büyük sermayenin kanlı diktatöryasının kurulmasını engellenemediği durumlarda bu diktatöryaya karşı etme mücadelesinde eski birliğin ve kazanımların değerli temeli oluşturur.

Son kuralın tersi de doğrudur. Eğer faşizmin tırmanışının ileri aşamalarında ve faşist diktatörlük koşullarında etkin bir mücadele için zorunlu olan çökyönü temeller daha önceki süreç içinde fiilen oluşturulmamışsa, bu görevin yerine getirilmesi kat kat daha büyük engellerin aşılmasını, ağır maliyetlere kattanılması gerektirir, derin bunalmaları yolaçar. Mücadelelerin her bir aşamasında daha sonraki görevlerin başarılmasının temellerinin yaratıldığı bir zaman kesiti olarak değerlendirilebilir ve sınıf mücadelesinin istediği hızı ve biçimleri nesnel olanakların elverdiği en ileri ölçülerde bulabilmek, güçleştirilebilir. İşte bu gereklilik antifaşist hareketler için bir sınav alanıdır. Bilimsel sosyalist partiler, diğer özelliklerinin yanısıra, başka solo ve merkez partilerin başaramadığı bu sınavdan yürekli işe çıkabildikleri içindir ki, en çetin koşullarda işçi ve emekçi kitlelere öncülük edebilen partilerdir.

Bugün faşizmin halkımız için bir kader olmadığını, emperyalizmin ve tekeli sermayenin bu azgın saldırlarını püskürtmenin mümkün olduğunu tespit etmek, tek başına fazla bir anlam taşımaz. Sınıf mücadelesinde olanakları kullanabildikleri ya da kullanmalarını yönlendiren kalıcı sonuçlar veren güçlü kitleler bir hareket geliştirebildiği ölçüde değer kazanır. Faşizmi bir kader olmaktan çıkararak ideolojik, politik ve örgütsel araçları günün ihtiyaçlarına göre geliştirip işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin emrine vermeden faşizmin tırmanışını püskürtmek olanaklı değildir.

Aynı yıllarda süren zorlu bir ideolojik mücadelede sonra faşizmi yenmenin olduğu kadar nihai kurtuluşu giden yolun açılması da temel görevleri, ana görevleri esas olarak belirlenmiş, ortak bir tesbite varılmış bulunmaktadı. Örgütsel yapı ve işleyiş sınıf mücadelesinin bugünkü gerçeklerine tam olarak cevap verecek bir düzeyde yükseltilmesi; bilimsel sosyalist harekete teklesmesinin sağlanması işçi sınıfı hareketinin yetiştiği tüm bilimsel, sosyalist kadroların her bir politik merkez etrafında toplanması ve tüm antifaşist, antiemperyalist, antitekel, antiçevresel güçlerin tek cephesinin oluşturulması görevleri günümüzün ana görevleri olarak ortak bir kabul görmüş durumdadır.

Ancaz bu tesbitlerin yapılması ile hayata geçirilmesi arandaki boşluğun nesnel olanaklar çerçevesinde en büyük hızla kapatılması zorunluluğu kendini gültüde daha açık bir biçimde dayatmaktadır. Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu'nun geçen hafta içinde yayınladığı bildiride sözü edilen olumsuzluklar iyi birer örnektir. "Faşizme karşı olan güçleri tek bir cepheye toplamak için atılan başlangıç adımlarının, bu görevin yaşamsal önemli ile karşılaştırıldığında kolayca aşılması gereken nitelikteki engeller yüzünden daha ileriye götürülemez, haftaların, ayların kaybedilmesi" ve teklesme görevinin güncel gerçeklerine yerine getirilmesinde "karşılaşılan olumsuzlukların sürüp gitmesi" faşizmin saldırlarının alabildiğine yoğunlaştığı günlerde yaşadığımız somut gerçeklerdir. Sorun çeşitli alanlarda doğal karşılanmasını gereken güçlüklerin ortaya çıkması, nesnel koşulların sınırlaması ile karşılaşılmaya değil, daha bunlardan çok önce büyük ölçüde öznel nitelikteki engellerin bir tikanıklığa yolaçması bulunmasıdır.

Türkiye'de işçi sınıfı hareketi ve genel olarak demokrasi hareketi faşist saldırıyı püskürtme ve faşizme karşı mücadele için geliştirilmiş sosyalizm mücadelesine bağlayabilmek için gerekli koşulların büyük bir bölümüne sahiptir. Ne işçi sınıfı hareketi, ne de demokrasi mücadelesi ağır bir yenilgiye, geçici de olsa ağır bir yenilgiye mahkum değildir. Geri çekilme gerektiğinde de, ileri atılmak gerektiğinde de hareket daimi kılığa, belirsizliğe mahkum değildir. Başlıca "mücadelelerin genel çıkarlarını en önde tutma ilkesinin gereken yer bulamamasından doğan" ve daha ağır maliyetler getiren ve daha da ağırlarına yolaçacağı açık olan olumsuzlukları ve diğer tikanıklıkları aşabilecek potansiyelle hareketlilik sahiptir.

Türkiye'de bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi bastırılan faşist saldırı karşısında küçük burjuvazinin emittis, dargörüştü, bireysel başkaldırı tutumunda da; tevekkelin, boyun eğişin, bekleyişin nerhangü bir tutumda de ömseden görevlerini yerine getirecek, güncel gerekleri adım adım, ama mutlaka başaracaktır. Yarını bugünden kurmanın ne demek olduğunu bilinciyile bütün engelleri aşmasını bilecektir.

■ orhan silier

Genç gazeteci, boynu ile sağ yağanın birleştiği yerde beşirgin ge-nişçe bir yarık izi bulunan uzun boy-lu adama safsız sordu:

"Sayın Kastelli, sizin için Brezil-ya'ya kaçacak ve 'Kastelli Güvencesi' ne kanp bana para yağırdan safdız va-tandaşların, o paraların üstüne bir so-ğuk su için.Benim rahatsız bu ülkede gayet iyidir. Dönmek niyetim de yok-ur, diye mektup yazacak diyordur?"

İstanbul'un bankerlik piyasasında yıldım birden bire perlayan ünli Ban-ker Ankara'da, daracak göz çukurlarına yerleşmiş cin gibi gözleriyle sağı solu tarayarak ve sesinin tonunu herkeşin duyabileceği şekilde yükseklerle cevaabını yapıyordu...

"Kerdeşim sen, 'Kastelli Türki-ye'den kaçacak' diyenlere sor baka-lım. Kastelli'nin yerinde olsanız siz Türkiye'den kaçmaz mıydınız? Benim bu kadar çok parayı, bu kadar kolay ka-zanabileceğim başka bir ülke daha yok dünya yüzündeki Kaçmaya da hiç niyetim yok. Bu ülkeden beni ancak tüfek zoruyla kovabilirler..."

Ankara'da Mecidiyeköy'deki Karşıyaka Oteli'nin toplantı salonunda yapılan, "Türkiye'nin Eko-nomik Kalkınma Sürecinde Sermaye Piyasasının Rolü" seminerinin çay arasında geçen bu konuşmalardan sonra, cin banker genç gazetecinin kulduğuna eğildi ve kimsenin duymaya-yazmaya geçilmez fısıltıladı...

"Ben şimdi Cumhurbaşkanı aday-ı Muhâsin Batur Paşa ile görüşmeye gidiyorum... Ama bunu sakin gazete-ne yazmam!"

Ertesi gün, genç muhabir, tuzağa düştü ve "Banker Kastelli Muhâsin Ba-tur ile görüşti" diye yazdı... "Kastelli Güvencesi"ne güvence kattı... Çok para kazanmak bir yana, Cumhurbaşkanı aday-ı ile görüşebilen bir adam Türkiye'den neden kaçmaz?...

● MEVDUAT SÖMÜRÜSÜNE BİR TEPKİNİN ÜRÜNÜ...

Ne Kastelli'nin ne de diğer ban-kerlerin, tefecilerin, faizcilerin Türki-ye'den kaçmaya geçerken niyetleri yoktu. Çünkü onlar IMF'den gödümlü Türkiye'nin ekonomik modeli ni çizdiği 1980'lerde "Teşvikatlan-mazın Kredisi Piyasası" adını koydu-ğu bu faizciler çukurlarında oynayan insanlar birden bire Türkiye'nin "kalkınma sürecine fon yaratıcı" saygı-değer kişileri olmuştu.

Sirtuna bankalar dayanışma tekeli holdinglerle, yeni palazlarıyla ve bo-yundan büyük yatırımlara öymiş olanlar arasında sermayeyi payla-şım kavrayışı altında onları say-gıdeğer yapmış... Akbank Sabancı Hol-ding'in elindeydi... Garanti Bankası Koçların, Pamukbank'ın yanı sıra Yapı ve Kredi'yi de ellerine geçiren Çukurova Grubu, tasarruf sahibinden parayı yüzde 3 faizle topluyor ve ken-di yatırımları ve ticari spekülasyonları için ucuza kullanıyorlardı. Enflasyonun yüzde 100'e ulaştığı bir de-nemde yüzde 5'den topladıkları para-

nın, arta kalan kısmını ise bankası ol-mayanlara yüzde 50 faizle veriyorlar-dı. Bazen bu yüzde 60'a kadar çıki-yordu.

● AJDA İLE YÜREK PASI GİDERENLERE DE...

Oysa aliminyum sanayinden bira-ya, biraadan cam sanayine kadar çe-şitli dallarda yatırım yapmış bir Nevşehirli Grubuna da ucuz para ge-rekiyordu. Türkiye'de namı işçi hakları-nın baş boğazlayıcısı olarak çıkan ve ucuz işçi eğitimi sayesinde Avrupa'da Kadife Kralı diye ün yapan Elatit Na-rin'e'de, Koç kadar büyümek isteyen

Transitürk Grubuna da, Sabancı kadar serpilemek isteyen Erczabaşı grubuna da, orduyu kapitalist sistemin uydusu yapmayı kafasına koymuş Oyak gru-buna da ucuz para gerekiyordu...

Yüreğinin paslanan köçelerini haf-tanın belli günlerinde alıebilecek için dostu Ajda Pekkan'a boğazda 60 mil-yon liraya yalı alan, yedek parça ka-çakçılarının kuralı, simdi ülke kalkın-masına hizmet veren (!) saygıdeğer iş-adamı ve Hürriyet Holding'in basın dışındaki yatırımları gününbir iş or-tağı Erdoğan Demirdören grubu da, Çukurova Grubu kadar büyümek istiyordu... Büyümek için de ucuz para, düşük faizli kredi gerekiyordu. CHP'nin sosyal demokrat bile olmayan iktidarında izledikleri baretiziz ekono-mik politikaların piyasalarda yarattığı toz-duman içinde tenek, lastik, ka-ly, plastik, yağ, içki karaborsası, yap-mak ve büyük spekülasyonlar vurnak isteyen tüccar takımı da ucuz para gerekiyordu. Ama onlara ucuz para sa-ğalayacak ünli bankaları yoktu.

Bankan olmalarının, tasarruf sahi-binden parayı yüzde 3'le toplayıp, yüzde 50 ile satmalarını bu mevduat sömürüsüne tekni olarak, 20 yıldır tefecilik piyasasındaki yuvalarında pi-

nekleyen Banker Kastellileri, Banker Enverleri, Banker Ali Tahirgülları'm bulup çıkarttılar. Onlara "Sermaye Piyasasına Yön Veren, Türkiye'nin ekonomik kalkınması için 'yastık al-tında uyuyan parayı' uyardırın saygı-değer işadamlar..." diye de cılab bir etiket buldular...

Bir bankayı ele geçiremeyen Ercza-başı, "Erczabaşı Yatırım Holding" diye, bir banka satın alamayan Trans-türk, "Meban" diye, Oyak da "Oyak Yatırım Holding" adı altında ban-kerlik firmalarını hareket geçirdiler.

● YARIŞ BAŞLIYOR...

Böylece, bankerlerle bankalar ara-sında 1979 yılı ortalarında iyice kız-gıp, 1980'de doruğuna ulaşan bir yar-ış, para toplama yarış-ı başlıyordu. Bankerler, arklarındaki sermaye gruplarının rekmetlerine çıkartılan iki yıl süreli ve yüzde 25 faizli 1000 liralık tahvilleri 800 liranad ka-patıyor, daha başlangıçta 200 lira avantajı geçerek tasarruf sahibine yüzde 33 faiz verebiliyorlardı. Para dört yıl vadeli yatırımları faiz yüzde 41,5'a kadar çıkıyordu. Üstelik tahvillerin istenildiği zaman paraya çevrilebile-

ceği garantisiz veriliyor, ayrıca koçan-lar kesilmek suretiyle isteyen tasarru-fçuya aylık faiz de bağlanıyordu...

Başta Banker Kastelli olmak üze-re, diğer bankerler televizyon ve ba-sında yürüttükleri milyonluk reklam kampanyalarıyla, yaladılar bankaların paralarını ucuz kapattıkları küçük tasarruf sahiplerini uykularından uyandırdıyordu. Bankalardaki paranın bir bölümü bankerlere kayarken, ya da en azından artık tasarruf yönünü bu tefecilik piyasasına çevirenler, bankerler bu işten yüzde 5'lük komis-yonlarını alıyorlar, bankaları olma-yanlar da daha ucuz sermaye bulabi-liyorlardı. Çünkü eskiden, Sakıp Sa-bancı'ya, Vehbi Koç'a, ya da İb Ba-kan Genel Müdürü'ne yalvararak üste-lik yüzde 60 faizle alabildikleri parayı şimdi en fazla yüzde 41,5'dan bulabi-liyorlardı...

● SABANCI DA KASTELLİYE GELİYOR...

Şu kaderin cilvesine bakın ki, kos-koca Akbank'a sirtun dayamış Sakıp Sabancı da sermayenin geçişi Malıye Bakanlıından Kemal Kurdaş'ın işçi ve memurlara lazık atmak için çir-

29 MAYIS'TAN SONRA

Demirel Hükümetinin Tehlikeli Çırpınışları

Geçen yıl eski Cumhurbaşkanı Korutürk'ün Hakkari gezisi sı-rasında valinin odası önünde bekleyen Çukurca İlçesi heyeti sı-rı gibi salkınyorlardı. Türkiye'nin giriş çıkışı izne bağlı ilçesinden gelen tem-silciler, "Ankara'dan gelen Cumhurbaşkanı'na arz için" beklerler-ken vali bey bu görüşmeyi nasıl engelleyeceğini planlamakla uğraş-ıyordu. Kafasındaki tüklerin kuyruklarını birbirine değdirmeden Çu-kurca heyetini nasıl kenara itip, sorunlarla dolu Hakkari'yi Cum-hurbaşkanına nasıl sorunsuz göstereceğini hesaplıyorlardı.

Kapıdaiki heyetten bilgisi olan Cumhurbaşkanı Korutürk pro-tokollü bile arada iker üç-beş kez "Çukurcalıları" sordu. Ve Çukurcalı-ları şapkalılarını ellerine alarak Cumhurbaşkanı'na arzda bulunabili-diler. "Ankara bize yardım etsin" dediler önce. Sonra, "Biz yıllardır ilçe-mizi resmi izinle girip çıkabiliyoruz. Sınır dışında kalan tarlalarımızı ekemiyoruz. Hayvanlarımızı yem bulamıyoruz. İsterse biz ötelim. Ama ölmemiz gerekiyorsa ziraat yapmamız için bize yardım yapıl-sın," dediler. "Arz"ları bitince de Cumhurbaşkanı'dan duygusal ve beklemediklerinden de öte bir cevap aldılar: "Beni hemşehrınız sayın, Çukurcalı kabul edin. Ankara'ya gider gitmez işinizi meşgul olaca-ğım."

■ HAKKARİ GEZİSİNDEN GEÇEN PAZARA

Korutürk konu ile ne oranda meşgul oldu bilinmiyor. Ama so-nuç ortada. Meşgul olsa da başa-

rılı olamadığı ortada. Geçen pazar sabahı meydana gelen olay Koru-türk'ün başarılı olamadığının açık göstergesiydi. 12 yurttaşın Iraklı askerler tarafından öldürülmesiyle sonuçlanan olaydan yaralı olarak kurtulanların söyledikleri durumu bütün çıplaklığıyla belirlemekte-ydi. Van Devlet Hastahanesine kaldırılan Hüseyin Güneş şöyle diyor-du: "Pazar günü saat 11.00'de her zaman olduğu gibi Irak sınırı için-de olan arazilerimizdeki otları biçmek üzere giderek çalısmya baş-ladık." Ve sonra Irak helikopterlerinin gelip kendilerini taradığını, "ölli taklidi yaparak" canlarını kurtardıklarını, mallarını ise Iraklı as-kerlerin çaldıklarını açıkladı.

■ SAATİN 11'İNDEN AKŞAMIN 21'İNE

Sabahki olay bir iki saat için-de merkeze Vali İrfan Kurucu'ya ulaştı. Vali haberden Ankara'ya bildirdi. Ve Irak makamlarıyla temas için izin alarak hareket geç-ti. Söylenildiğine göre bilgiler saat 13.00'de tam olarak Başbakan Demirel'e de iletilmişti. Ancak, Başbakana ulaşan haberin Ankara'da basın tarafından öğrenilmesi geç oldu. Haber duyulduğunda saat-ler 21'i gösteriyordu.

Bu haberin duyulmasıyla birlikte Bakanlar Kurulunun olağan-üstü toplantısı da haber alındı. Bu denli geç başlayan toplantıdan

23.30'da çıkıldı. 1,5 saatlik toplantıda Hakkari olayıyla birlikte, Çorum, Merzifon ve Batman olaylarını da ele alındığı belirtildi. Başbakan Demirel sert bir dil kullandı: "Türkiye devleti büyük bir devlettir. Kimsenin hakkını yerde komayız. Kimsenin kanı yerde kalmayacaktır."

■ GECE YARISI TOPLANTISI

Ertesi günün sabahı Başbakan'ın bir gece önce Adalet Partisi ileri gelenleriyle "bir gece yarısı top-lantısı" yaptığı öne sürüldü. Ve Hakkari olaylarının dışında bazı ko-nuların da bu toplantılarda ele alındığı iddiaları kulidlerle yer aldı. Ba-zı gazeteciler "Gün Sazak'ın öldürülmesiyle yoğunlaşırılan tedirginlik" nedeniyle bazı önlemlerin alınmaya başlandığını da bu konular araştırırken öğrendiler.

Öğrenilen arastırma iki önemli konu vardı. Biri Harp Okulu öğ-rencilerinin hafta sonu iznine çıkarılmadıkları idi. Bu konuda yön-eltilen sorulara, "Ciddi bir neden yok. Haber konusu olabilecek bir mesele değil. Nuhhak olaylarının yıldönümü nedeniyle alınan bazı önlemler" yanıtı veriliyor. İkincisi ise, Genel Kurmay'da izasile-rin kaldırıldığı yolundaki haberi. Bunu araştıranlar da "Irak olayı nedeniyle bazı yüksek rütbeli Genel Kurmay görevlileri için izaların kaldırıldığı yolunda" bilgi aldılar.

■ BEKLENMEYEN TOPLANTILAR DİZİSİ

Pazar gecesi yapılan toplantılar-dan sonra, artık üst düzeyde yeni bir toplantılar dizisi kimsa tara-fından beklenmiyordu. Gözler Ankara merkezli haberlerden çok Hakkari ve Van'a çevrilmişti. Ankara'da konuşulan sadece "Iraklı verilecek notanın sertlik derecesiydi". Pazartesi sabahı Hakkari Vali-sinden alınan bilgi üzerine "nota çıkacaktı". Ancak, böyle olmadı. Irak'la karşı bir nota çıkarılmadı. Toplantılar sürdü. Saat 14.00'de İçişleri ve Dışişleri Bakanlıklarından yetkililer ile görüşüldü. Bir süre sonra Demirel kısa bir hükümet toplantısı yaptı. 20.30'da ise, Başba-kan'ın Dışişlerine iki bina arasındaki geçitten geçtiği ve toplantı dü-zenlediği açıklandı. Ve yirmi dakika süre ile ardarda resmi ve sivil araçlar geldi. Saat 20.50'de, gelenler tamamlandı. Bunlardan bir böl-lümü yüksek rütbeli subay, bir bölümü emiyet görevlileri idi. Top-lantı başladığı sırada geçiren birçok bakanlık yetkilisinin bulunduğu da belirtildi...

22.15'te toplantı dağıldı. Komutanlar toplantıyı 15 dakika ka-dar geç tertektiler. Bu toplantılarda Irak konusundaki tavır ile alındığı olayın gelişmelerinin gözden geçirildiği yolunda haberler siz-di.

HİKAYE-İ BANKER KASTELLİ

kartığı "Tasarım Bonoları" top-
layarak ilk paramon para Kastel kö-
yü doğumu, Ticaret Lisesi birinci sı-
nıfından belçeli Cevher Özden'in
(Kastelli'nin özen adı budur) yardı-
mını alıyor. Vitrinin hapları al-
tınlığa tutulmuş ezacı kalıfı ka-
kılı, yünal şışman Turpat Üzal, DMF
reçetelerinden başka bir çözümler bil-
mediği için para mualliklaru kusp,
büyük oranlı devalyasyonu da yapın-
ca, Sakıp Sabancı'ya kur farkları bini-
yor ve 1 milyar liraya planladığı Las-
sa Lestik Fabrikası bir senede 6 mil-
yar maliyete ulaşınca Akbank'ın ucu-
za toplanmış fonları da yeterli olmu-
yordu. O da elinde Lassa'nın tahvil-
leri, "Kastelli Güvencesi"ne münşun-
yor, "al komisyonunu, sat tahvillerini"
diyordu. Ayan çekilde, Dünya Banka-
sı'nın aktarmasından sonra ekonomik
ölekte kullunmayan ve devalyasyon
databesyle maliyeti bir senede 10 mil-
yar aşan Aali Çelik'in şahiplerinden
Koç Holding de banker kulunlarına
baş vurmak zorunda kalıyordu. .

Böylece bankalar olmanlar, ka-
rarsızca tüccarlar, kaçakçılar, tah-
kalelin devalyatları, vurgucular, alın
kaçakçılar, ciddi sanayicileri diye
geçenler, ben yanı ciddiyim diye or-

taya çıkarlar, arkamda bankamız
var ama Hokding'in büyümesini para
dayanmıyor diyenler, yani tekmlil sa-
nayı ve tüccar bujuvazisi anlatıyor,
kaynayıyor, gelişip oynayıyor, zam-
an zaman birbirlerini de göster-
erek ama ortak çıkarları söz konusu
olduğunda çekinir bir zincir gibi ke-
netenerek, yaratıkları "Kastelli Gü-
vencesi"nin kanatları altında yerlerini
alıyorlar... Ama zokayı yine küçük
burjuva, üçbeş kuruş birikmiş parası
olanlar yutuyorlar. Çünkü enflasyon-
un yüzde 100'ü bulduğu bir ülkede
birlikmiş paralarını ve fazla yüzde
41,5'dan satıyorlardı. Ama hayatlan-
madın yine de memnundular. Hiç de-
ğişik yüzde 5'den satıyorlardı, işte-
Ek DMF reçeteleri altında nefesli ke-
silen işçiler ve memurlardan da iyi
duru ndaylar.

● CHP'NİN DE HAKKINI YEMEMEK GEREK...

Tasarım Bonosu satıcılığında, te-
feciliğe, oradan alın ve döviz kaçak-
çılığında yönelen ve 1970'lerde adına
"Teşkilatlanmamış Kredi Fiyasın" de-
nilen 1980'lere doğru da güvenceli,
Türk ekonomisine fon yaratan saygı-

değer bankerlerin oluşturduğu bu pi-
yasada CHP'nin de küçük bir katkısı
var. 22 aylık iktidardan boyunca, sosya-
listlerden veya gömüşi gibi kaçan
CHP iktidarı, prılanta gibi bürokrata-
ları sayarında Türkiye'de yağ işini bile-
yütüne görüne buluşturarak sonra
çekilir gitti. Ama o prılanta gibi bü-
rokratlar hizmet yarınada kulunları
alamadılar ve Bankerlik Fiyasasına da
hizmet verilebilmek amacıyla yapıp
tutuyor oldular... Kuşkusuz bu he-
yecanı en iyi kullanan Banker Kastel-
li oldu ve CHP döneminde IMF ile
işlikileri sürdürmüş olan prılanta bü-
rokratlarından Hazine Genel Müdürü
Yardımcısı Haluk Ferden Gürsey'i
"diş muavazetleri müdürlüğüne" ge-
tirdi. Böylece bir ayıkla ve Boğaza
bakan lüks bir dairenin kirasını da
ödeyerek...

Yine CHP döneminde prılanta bü-
rokratlarından DPT'de yetişmiş,
Maliye Bakanlığında önemli görevler
almış Yılmaz Karakoyunlu'yu da
Kastelli Genel Koordinatörlüğü'ne ge-
tirdi... Böylece CHP iktidarının artık-
larından yararlanarak en iyi yararını
yine Kastelli yapmış oldu. CHP de
bu piyasaya katkısını yapmış oldu...

● SON YUMURK BANKALARDAN. ACABA SON RAUND MU?...

4 Haziran Çarşamba günü bir flaş
haber geçti ajanslar: "Banka faizleri
serbest bırakıldı!"

Ve genç gazeteci Özdenğillerden
Kastel köylü Cevher Özebye sordu:
"- Sayın Kastelli, bu son karar na-
sıl yorumluyorunuz?"

Alınan karışıklan biraz artemiş gö-
rünün, Batır Zaganun yakını doru-
zunun boylu adan işle uzan uzun di-
şimneye gerek görmeyen yanıtlan:

"Bir halkta böyle satıyor, sağla-
dığımız parayı sanayicileri aktarıyo-
nuz, onlar da yatırıma ve bankalara.
Banka faiz oranları serbest bırakılır
ken aynı koşullar tahviller de tanın-
malıdır. Aksi halde bankalar para top-
layabilmek için aç artırmaya çık-
acaklardır. Büyük paralara daha yüksek
faiz, küçük tasarruflara daha düşük
faiz uygulanmalıdır. Sanayiciler banka-
ları daha fazla para alacakları için,
üretimde zam yapacaklar, yeni
yatırımlarına vasıfçeceklerdir. Bu
durum, fiyat artışlarını daha da ha-
talanmas demektir." dedi. Ve noktala-
dı...

Genç gazeteci diğildi... "Yeni
değişen tasarrufları ekle yönüne kay-
dırılabilir yolunda atılan bu adan, hem
bankalar - bankerler savajı su kızıştı-
racak ve hem de büyük bankalar -
küçük bankalar çekimlerini artırmak-
sa... Satın alınan paramon fiyatının art-
ması, satılan paramon fiyatının da art-
ması... Banka sahibi holdingerler
rakiplerine oranla ucuz kredi kullana-
caklardır... Dövizle bağlı olmayan orta
sanayi batacak ve kavgadan tekeller
kazanç çıkacak... İşçiler r, emekçiler,
dar gelirliye ne olacak? Ne olacak
orta sınıf? Ödenemeyen ev kiraları,
verilemeyen borçlar..." Kafası karıştı-
genç gazetecinin ve ilk rastladığı grev-
ci işçiyi sordu ne diğildiğini... Ya-
nıtlağıktı:

"Ben onu bunu bilmem kardeş.
Benim bildiğim, dünya yüzünde iki sı-
nıf vardır. Ve dünya, bizim sıfandan
yana dönmektedir. Emperyalizmin
telası bundandır. Tekellerin asgınlığı
bundandır. Sen ister bankalarla iş-
ter bankerlere, farktuzen. Ama bizim
yanımıza gelersen, sömürüye karşı, de-
mokrasiye sahip çıkmanın işi değişir...
İşte o zaman, ev kirasını, bankalar bor-
cunu diğinin yecemini aydunkı
günlerde doğru birlikte yürütür!"
Ol hikayayı böyle... Devamı, işçi
sınıfları, emekçi kitlelerin, ilerici, de-
mokrat, yurtsever halkımızın elinde.

"Lider"ler ve Saflar...

Türkiye Cumhuriyeti tarihinin, en çok Yüce Di-
van'a sevki talep edilen Başbakanı ünvanını elinde bu-
lunduran Süleyman Demirel'e 1970'li yıllarda, şöyle
derler:

"Yüce Divan'a çık Süleyman Bey! Ver hesabını,
temize çık!..."

Demirel, bu söz üzerine şu ünlü yanıtı verir:
"Çıkmasam ki kaçacağım ama, hukukculara güve-
nemliyorum!..."

Bu olayı ilk kez biz söylüyor, yazıyor değiliz. Çe-
şitli tarihlerde gazetelere de yansayan ve şyasal kul-
lelerin pek aşına olduğu bu olayın yanınağına şöyle bir
soru eklenir:

"Dünyada hakkında bu kadar suç isnaad ve id-
diaları olan bir başka şyasal şahsiyet, bunca süre ayak-
ta kalabilmiş midir acaba?..."

Ama bir gerçek ki, Süleyman Demirel, birakan
siyasette sahne ardına düşmek, son dönemde "batının
görmek istediği en iyi Demirel" performansı sağla-
mıştır. "Batının görmek istediği en iyi Demirel" tabiri
de bizim değildi, bizdeki "batılı" basının son dön-
emdeki bulguları arasındadır...

Suç deyince, Alpaslan Türkeş içindedir. Bir baş-
ka deyimle, "Batı'nın görmek istediği en iyi Demirel"
in terip, şiddet, terör poligonundaki en iyi detektör-
ü...Niyetlimiz, suç işleme yarışmaları üzerine düzen-
lenecek olimpiyatlarda bu bayların "çift erkeklerde"
şaygıyacakları muhtemel dereceleri tarbsamak gibi bir
fantazi değildi.

Peki ya nedir?
Sorun, 1965'lerden bu yana ekonomide vahşet
dizginlerine ulaşan tekelleşme olayının, patates bas-
kısı gibi politikaya damgalanmasıdır.

Yerli ve yabancı tekelilerin organik bağlanıya
kırbaçlanan "kâr" yükünü sürükleyecek politikaların
temsilcileri, elbette sırtlandıkları yükün sorumlulukla-
rını taşıyacaklardır. Ve elbetteki bu politik temsil-
cilerden kimsenin, "yüküm buğday unudur" demeleri-
ni beklemekteyiz...

Bu ekonominin politikasını ve kas kuvvetleri
halinde temsil ve icra eden bir "çift erkek" midir salt
sorun? O'nlar, olsa olsa bu ekonomik yapımla talan ve
vahşet manivelalarını şahıslarında maddeleştirilmiş bir
"çift erkek"tir.

Sorun, bugünkü gelişmeler basamağında emper-
yalizmin, kağıt üzerinde ikiye katlanan mürrekpek le-
kesi örneği, şimetriğende Türkiye'de faşizmi ifaden-
dinin temsil ve azmidir. Bir bakıma bu, emperyalizm
ve yerli temsilcilerinin çaresizlik ve güçsüzlük olgusu
ise, kısa ve uzun vadede emekçi halkı olduğu kadar
küçük ve orta sermaye gruplarını da yasımsal ödemede
ilgilendiren gelişmelerdir.

Beri yandan, Bay Ecevit, siyasete, işte bu göz ve
perspektife bakmadığı, bakmadığı için bugün maale-
sef kendisini de aşan bir kızmaz içindedir.

O Ecevit dün, dinselliğe sarımsak talap "aşırı sağ",
bilimsel sosyalistliğe soğan talap "aşırı sol" ilan et-
meğe varan sahtekarlığın izindeki "12 Mart" dam-
gasını çözmeğe yanışmış olsaydı, bugün Fatih Ca-
milinde mevlit ve bir General'in kurşunlanması pro-
vokasyonuyla, benzer ve daha gözi kanlı bir tezgahın
öğülmeğe ça balanmasını daha kolay çözebilir ve üzeri-
ne varabilir.

En bast polis soruşturmasında bile ortada ki ola-
yın kimin işine yaradığı ilk anda aklı gelen sorudur.
Politikada ise bu soru "hangisinin işine geliyor,
hangi sınıfın çıkarına?" diye formülleştirir.

25 Ocak kararları ve uygulamalarıyla şaha kalkan
bu ezn ve çarpık ekonomi, acaba hangi sınıfları yar-
rıncadır? Sistem ve bilingli bir kuruyula bugünkü
boyutlarında varidılan terör acaba hangi sınıfları yar-
rıncadır?

Paramon ve sılanın saltanatı, işçi sınıfı ve emekçi
sınıfların yararını midir, yohsa büyük burjuvaziden,
ortığı ve detektörlü uluslararası tekellerden yana mı-
dır? Demokratlardan, banıştan, sosyal ilerlemeyen yana
midir, faşizmden, savıştan, politik gericilikten yana
midir?...

Bay Ecevit, kendisine politikada donuklar arma-
ğan eden tabanına, detektörlü emekçi kitlelere, aydin-
lara sormalıdır ve cevabını bulmalıdır.
Bay Erbakan'ın ise bir ayığı tekellerde, bir ayığı
tekel dışı sermaye gruplarında, sürdürdüğü serüvenin,
bir karar ve kıtanma noktasına ilerlediğini görüp gör-
mediğini bilmiyoruz. Ancak partinin taban ve gövde
kollarından gelen sesler 25 Ocak kararlarından bu
yana artmış. Bilinen, Erbakan'ın bu sesleri hiç de-
ğilise duyduğudur.

Bay Ecevit ve Bay Erbakan kendilerini ve partile-
rini de içine alan anımsal maflaşmanın çözümüne yakla-
şıklaıkları oranda, demokrasiye sahip çıkacaklardır.
Baylar pek hazzetmeyeceklerdir ama, ne yapalım ki,
demokrat mücadelle özünde emansal mücadelle...
gerçekçi kabul etmek için karşı tarafı bakmalar bile
yeterlidir. Kendilerini de, onlar gibi o safların "demir-
baş"ı görmüyorsa tabii...

■ ferhat gün

BİR SÖYLENTİ'DEN NEW YORK TİMES'İN HABERİNE

söylenmeye başlandı. Peki ne ile ilgiliydi bu toplantılar?

Adalet Partisi yetkililerinin bu toplantılara paralel olarak sık sık
bir araya gelmesi nedeniyle üç konu üzerinde duruluyordu. Bunlar-
dan biri Adalet Partisi'nin CHP'ni aday Muhsin Batu'ru MSP des-
teğini alabilecektir duruma geldiğini öğrenmesi nedeniyle karşı hareke-
te geçtiği idi. Ve Muhsin Batu'ra karşı "nakşibendi tarikati mensu-
bu" olduğu iddiası sık sık tekrarlanan 12 Mart sıkıyönetim komutanı
Falk Tiriir'in adaylığı bu toplantılarda kesinleşti.

Diğeri göre ise, gerçekten toplantılar Irak'ta meydana gelen
olaylar, İran sınırındaki karışıklık ve bazı illerdeki huzursuzluklar nedeniyle
sıklaştırılmıştı. Demirel'in toplantılar sırasında sık sık AP
kurmaylarını çağırması ise, onlarla birlikte karar alma işine daya-
nıyordu.

Bir de üçüncü iddia vardı. Buna göre 28 Aralık'ta kuvvet kom-
utanınca verilen "uyarı mektubu" yinelenmişti. Demirel hükümeti-
ne yeni bir uyarı mektubu sunulmuştu. Bu yeni mektuba 28 Aralık
mektubunda sözü edilen "anaşarşinin önlenmesi talebinin yerine ge-
tirilmemesinden" söz edilmişti.

Ve gerçekten de başkent kulislerindeki bu söylenti, önce New
York Times gazetesinin muhabiri Marvine Howe'un imzalı haberiyle
gazeteye yer aldı. Ve daha sonra da gazete kaynak gösterilerek Milli-
yet gazetesinin 4. sayfasının tek sütünlük bir haberi oluverdi.

ŞAŞIRTICI KAYNAK

başkent kulislerine kimin tarafından sızdırıldığını merak edenler şa-
şırtıcı bir sonuçla karşılaştılar. Haber Başbakanlığın basın görevli-
lerinden biri tarafından sızdırılmıştı. Başbakanlık basın danışmanı
Mehmet Muhsiroğlu'nun sık sık haberdar ettiği bazı gazeteciler ol-
duğünü bilenen, onun bu yardım (!) niye yaptığını birbirlerine so-
rarakların konunun gerçek olup olmadığını da araştırmaya başladılar.
New York Times gazetesinin haberi ve onun Milliyet'te yayınlanışı
dışında hiçbir somut sonuç elde edilemedi. Ancak, iki gün süreyle
birbirini arıdıkları yapılan toplantılar sonucunda Irak konusunda da
hiçbir ciddi açıklama olmanması söylenti seviyesinde kalan bu haberin
önemi azaltıldı.

HAFTA ORTASINDA YENİ DÖŞÜNCELER

sonunda biraraya gelen Adalet Partisi İ Başkanlarından aldığı bilgi-
lerle Demirel'in yeni bir politika çizme yoluna girdiği öne sürüldü.
Yeni uyarı mektubu söylentisinin bu şyasal hesabın bir uzantısı ol-
duğu üzerinde duruldu.

Sallanan Demirel Hükümeti geçtiğimiz haftayı bu çirpışlarla
geçirdi. Başbakan Demirel de herhalde ancak bu haftayı da kurtar-
ması olmanya sevinebildi.

Salı sabahı konu ile ilgilenenlerin
kulunağına birbirini ardınca süren
toplantıların aşında bütünüyle
Irak meselesiyi ilgili olmadığı

Salı sabahı konu ile ilgilenenlerin kulunağına birbirini ardınca süren toplantıların aşında bütünüyle Irak meselesiyi ilgili olmadığ

Salı sabahı konu ile ilgilenenlerin kulunağına birbirini ardınca süren toplantıların aşında bütünüyle Irak meselesiyi ilgili olmadığ

Salı sabahı konu ile ilgilenenlerin kulunağına birbirini ardınca süren toplantıların aşında bütünüyle Irak meselesiyi ilgili olmadığ

Salı sabahı konu ile ilgilenenlerin kulunağına birbirini ardınca süren toplantıların aşında bütünüyle Irak meselesiyi ilgili olmadığ

Salı sabahı konu ile ilgilenenlerin kulunağına birbirini ardınca süren toplantıların aşında bütünüyle Irak meselesiyi ilgili olmadığ

Bu yeni uyarı mektubu haberi-
nin kaynağını arayanlar haberi-

Bu gelişmeler hafta ortasında ye-
ni düşüncelerin ortaya çıkması
sonucunu doğurdu. Geçen hafta

Bu gelişmeler hafta ortasında ye-
ni düşüncelerin ortaya çıkması
sonucunu doğurdu. Geçen hafta

Bu gelişmeler hafta ortasında ye-
ni düşüncelerin ortaya çıkması
sonucunu doğurdu. Geçen hafta

Bu gelişmeler hafta ortasında ye-
ni düşüncelerin ortaya çıkması
sonucunu doğurdu. Geçen hafta

KIDEM TAZMİNATLARININ VERGİLENDİRİLMESİNE TEPKİLER İMZA KAMPANYASI İLE GELİŞİYOR

• Demirel Hükümetinin tekeli sermaye gruplarının çıkarları doğrultusunda aldığı "önlemler"den biri olan "kıdem tazminatlarının vergilendirilmesi" kararına işçi sınıfının tepkisi büyüyor. Çeşitli biçimlerde gelişen tepkiler, geçtiğimiz günlerde sendikaların örgütlediği ve bilimsel sosyalistlerin destekledikleri imza kampanyasıyla önemli boyutlara ulaştı. İşçiler, Büyük Millet Meclisi Başkanlığına gönderilen dilekçeyi yaygın biçimde imzalayarak Demirel Hükümeti'nin kıdem tazminatlarına ilişkin tutumunu protesto ettiler. İmza kampanyası devam ediyor.

■ BEKİR YENİĞÖN
İSTANBUL YOL-İS
SENDİKASI BAŞKANI

Başbakanın Türk-İş'i ziyareti ve Türk-İş'de yaptığı konuşma işçilerin kafalarında yeni umutların doğmasına değil ama, sendikaların yönetim kadrolarında yeni yorumların yapılmamasına, Mart başındaki tereddütlerin berraklık kazanmasına yol açtı.

Başbakanın sözlerini günün şartlarına göre değerlendirmek zorundayız. Aksi halde gazete haberi ve ses bantından öteye bir anlam taşımaz.

Kamu kesiminde sözleşme bekleyen işçiler, Başbakanın konuşmasından sonra sözleşmelerin, pahalılığı karşılayabilecek düzeyde olabileceğini düşünmekte, sözleşmelerin geçmesini başka nedenlere bağlamaktadır.

Sendika yönetimleriyle, yıla başından beri sözleşmeleri idari ve parasal konu gözetmeden fiilen geçiktiren Başbakanlık Koordinasyon Kurulu'ndan kurtulacaklarını göli, bu konuda görevlendirilen Devlet Bakanına umutla bakmaktadır.

Buraya kadar yapılanlar tek bir anlamı vardır, o da, iktidara Türk-İş eyleme zaman kazandırmak ve işçileri biraz daha umutlu bir bekleyiş havasına sokmaktır.

Türk-İş'in verdiği süreler bitmiş, hiçbir şey değişmemiştir.

• Dün olduğu gibi bugün de yine karayolu işçileri öteki kamu işyerlerinden emekli olanlar kıdem tazminatı bekliyor.

• YSE işçileri politik görüşleriyle veya seçtikleri sendika nedeniyle yine işlerinden atılıyor.

• Yine, işçi ücretleri baha nedilecek zarlama devam ediyor ve grevler etleniyor.

• Yine, sözleşme masalarındaki parasal talepler Koordinasyon Kurulu'na edirilecek sözleşmelerin uzaması sağlanıyor.

Bunlar gibi diğer demokratik ve ekonomik haklarımızın alabildiğine çiğnendiği bir dönemde, Başbakanın kalkıp Türk-İş merkezine gelerek

Eşel-Mobil, Tarım-İş yasası, kıdem tazminatları ve masadaki sözleşmeler üstüne konuşması işçilerin yamsal taleplerini savsaklamaktan başka anlam taşımıyor.

Türk-İş yönetiminin tüm bunlara karşın Demirel'in sözlerini eylemsizliklerine gerekçe yapmalarına ise şaşmıyoruz.

Sendikaların varlığına yönelik girişimlerin kamuoyunda eleştirilmesinden ve çeşitli karşı çıkışlardan tasarı geri alındı. Fakat Türk-İş'e birlikte yeniden hazırlanmak şartıyla. Amaçları çok açık: Türk-İş'teki itirazları taslak çalışmalarına katarak, tasarının savunmalarını sağlamak.

Sonuçta ne oldu? Tarım ve orman işçileri yasası tasarısı geri alındı. Neden sendikaların da taleplerini içeren bir tasarı hazırlamak. Böylece yıllardır çıkarılmayan bu yasanın birkaç yıl daha geciktirilmesi sağlanmış oldu.

Maliye Bakanlığının kıdem tazminatları konusundaki genelgesinin yürürlükten kaldırılacağı söylenmiştir. Salma usulü vergilendirilen işçi kıdem tazminatları, verilen bu sözle korunamaz. Çünkü kamu kuruluşlarındaki saymanlar Maliye Bakanlığına bağlıdır. Genelgenin kaldırılmasından önce saymanları tereddütten ve kişisel sorumluluktan kurtaracak yeni genelge metninin hazırlanıp yürürlüğe konulması ve bu genelgenin içeriğinin ne olacağını beklemek gerekir.

İşçiler, memurlar ve tüm emekçiler hayat pahalılığına karşı kendilerini yeni vergi yasası ile kısmen koruyabileceklerini beklerken, fırsatın istifade bu yasa tasarrufları da geri alınması, emekli kitlelerin enflasyon altında her gün, her saat daha fazla ezilceklerine dair IMF'ye verilmiş bir teminat olarak görüyoruz.

Türk-İş'in 29 Mayıs toplantısına bel bağlayan, özellikle sözleşmeler yürümeyen sendikaları yasa bırakmayen ve sorunlarının zaman içinde iletirici demokrat yönetimleriyle birlikte çürümeye terk edilemediği tam olarak gözlenmedi. Ama eibette, tüm bu oyunlara karşı Türk-İş tabanında gelişen sınıf hareketinin, kapalı kapılar ardındaki bu oyunları bozacak güce kavuşacağı günler uzak değildir.

• YÜRÜYÜŞ, önceki sayılarında, Demirel Hükümetinin aldığı son ekonomik önlemler konusunda, DISK'e ve Türk-İş'e bağlı sendikaların yöneticilerinin görüşlerine başvurmuştu. Bu sayıda da, aynı konulara ilişkin olarak, Petkim-İş Genel Başkanı Mustafa Karadayı ve Oleyis Sendikası Marmara Bölge Başkanı Kemal Akar'ın görüşlerine yer veriyoruz.

"AYRILIKLAR DEĞİL, ORTAK GÖRÜŞLER ÖNE ÇIKARILMALI, EN GENİŞ ANTİFAŞİST DUVAR ÖRÜLMELİDİR"

● KEMAL AKAR
OLEYİS SENDİKASI MARMARA BÖLGESİ
SUBESİ BAŞKANI

Türkiye derin bir ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalım yaşamaktadır. Emperyalizme bağlı sömürücü egemen sınıfların sorumlu olduğu bu bunalıma paralel olarak toplumun iki temel sınıfı arasındaki mücadele de giderek sertleşmektedir.

Tekeli burjuvazi bunalımdan kurtuluşu, bunalımın yüklerini işçi ve emekçilerin sırtına

daha fazla ölçüde yüklemekte görünmektedir. IMF, Dünya Bankası, OECD gibi emperyalist finans kuruluşlarının dayattıkları reçeteler sadece ekonomik nitelikli görünseler bile, uygulanabilirlikleri açısından önemli toplumsal, siyasal önem ve değişiklikleri de beraberinde getirmektedirler. Öcretlerin dondurulması, taban fiyatlarının en aza indirilmesi, sonuçta

tüketimin kısılması, ekonomik büyümenin durdurulması ve yabancı sermayeye geniş yatırım alanları ve olanakları sağlanması biçiminde özetlenebilecek bu ekonomik içerişik önlemler dizisi, belli siyasal, toplumsal önlemleri de zorunlu kılmaktadır.

İşte Türkiye'nin siyasal yaşamının tartışma konularını en Anayasa değişikliğinden

Eşel-Mobil'e, Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu'ndan DGM'lere, Olağanüstü Hal Yasalarına kadar uzanan siyasal-toplumsal önlemlerin temelini bu somut durum oluşturmaktadır.

Öcretlerin dondurulması işçi sınıfının bugünkü ekonomik-demokratik mücadele örgütüllüğü içinde olanaklı değildir. O nedenle toplu sözleşme düzenini

5 yıl süreyle askıya alınan, sendikaların temel işlevini yok eden Eşel-Mobil adlı yasa tasarısı gündeme getirilmiştir. Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu da aynı amaçla tahkim sistemi yeniden egemen kulmanın aracı yapılmak istenmektedir. Bu önlemler diğer temel hak ve özgürlükleri büyük ölçüde kısıtlıyıcı yasa ve yasa değişiklikleri ile

Narın tekstil patronlarına işçi sınıfının demir yumruğu

Tekstil İşçileri Kararlı !

Tekstil Sendikası 1 Haziran'da İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda grevdeki üyeleri için bir toplantı düzenledi. Toplantının amacı 102 gündür grevde bulunan işçilere, işveren örgütü ile sürdürülen sözleşme görüşmelerinde gelinen noktayı aktarmak ve grevin sürdürüleceğini duyurmak. Salonu dolduran grevci işçilerin üçüncü ayının bitiminde ilk grev gününün heyecanını ve kararlılığını sürdürdüklerini coşkuyla sergilediler. Yüksek bir moral güce sahip olduklarını gösterdiler.

Tekstil işçileri bakımından bu hiç de şaşırtıcı değil. Tekstil grevlerinin taşıdığı coşku ve diri potansiyeli kolaylıkla görmek mümkün. Bu işkolununünün en yoğun olduğu işkollarından biri ve çalışma koşulları yeni düzenlemelerle işçi yararına iyileşmeleri bekliyor. 30 bin aşkın işçiyi kapsayan bir grev kararının uygulamaya sokulması ve böylece üretime stratejik öneme sahip fabrikalarda greve gidilmesi tekstil işkoluna, patronlarına yabancı bir olay. Sonuçta ise 3 bin ikiyüz lira net ücret alan 23 yıllık tekstil işçisi grevde.

20 bin aşkın tekstil işçisi 1980'lik ayların grevlerde geçirdiler. Sınıf kardeşleriyle, demokratik güçleriyle dayanışmayı geliştirmenin ve güçlendirmenin fırsatı saydılar grevleri. Grevler faşizme karşı durmanın, sınıf mücadelesi bayrağını tüm alanlarda yükseltmenin bilincini getirdi. 1 Haziran toplantısı bu gelişmenin düzeyini ortaya koydu. Toplantıda Tekstil Genel Başkanı Rıdvan Budakın konuşması ve İşçi Kültürümlerinin sergilediği sanatsal gösteriler büyük bir ilgi ile izlendi. Konuşmalar ve gösteriler sık sık "faşizmi ezeceğiz", "faşizme karşı omuz omuza", "işçiler elele genel greve" sloganlarıyla kesildi. 1 Haziran Dünya Çocuk Günü dolayısıyla, grevci işçi çocukları toplantıda konuşmalar yaptı, şirler okudu.

Tekstil Sendikası'nın 1 Haziran'da düzenlediği toplantı, sendika tarihinde ilk kez böylelene kalabalık işçi kitlelerinin bir araya geldiği coşkun bir toplantı olması bakımından anlamlı. Toplantıyı sendika açısından önemli kılan bir başka unsur da bu. İlk kez olmasına karşın büyük bir disiplin ve coşku içinde geçmesi, 1 Haziran toplantısının, tekstil işçilerinin grev mücadelelerinde önemli bir nokta olduğunu gösteriyor. Bu disiplin ve coşku tekeli tekstil patronlarına karşı mücadelenin kazanmaya dek sürdürüleceğinin kanıtıdır.

birleştirildiği zaman ortaya kontrollü sendikacılık çıkmaktadır.

Anayasa'da Yürütme'nin yetkilerini büyük ölçüde artıran değişiklik istemleri ile birlikte DGM ve Olağanüstü Hal Yasası ele alındığında da emperyalizme bağlı burjuvazinin özlemine kapıldığı siyasi sistemin yaptığı bütün yönleyle ortaya çıkmaktadır. Bu sistem sömürünün alabildiğine yoğun olduğu, temel hak ve özgürlüklerin yok edildiği, kapitalizmin onarılması hastalığı olan ekonomik bunalmış bütün yüklerinin işçi ve emekçilerin sırtına yüklediği bir sistemdir. Siyasal tartışmaların yansıması süregelen faşist cinayetler, saldırı ve provokasyonlar hep bu amaç ulaşmanın araçları olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'de demokrasi güçleri karşıya bulundukları ciddi faşizm tehdidine karşı gerekli duyarlılığı ve sorumluluğu gösterememektedir. Kısa dönemli çıkarlar, işçi sınıfının ve emekçi halkın genel çıkarlarının önüne geçilmekte, toplumdaki büyük anti-faşist, antiemperyalist potansiyel bu nedenle gereğince etkili olamamaktadır.

Bu anlamda DİSK'in tüm demokrasiden yana örgüt, kişi ve kuruluşlara yaptığı çağrılar, bu doğrultudaki girişimler önemli gelişmeler sağlamış da istenilen hedefe ulaşamamıştır. İşçi sınıfının siyasi örgütlenmesinin, tüm sınıfı kucaklayabilmesi ihtiyacı ve işlevlerini gözardı etmeden günümüzde demokrasiden yana tüm kişi, kuruluş ve örgütlerin içinde yaşadığımız ağır koşulların sorumluluğuna uygun davranması, ayrılık noktalarını değil, ortak görüşleri öne çıkarması ve geniş bir anti-faşist duvar oluşturmaya acil görev olarak durmaktadır.

Ekonomik mücadele planında patronların giderek artan bir örgütlülükle yoğunlaştırıldıkları saldırılara karşı sendikaların güç ve eylem birliğini sınıf ve kitle sendikacılığının temel ilke-leri doğrultusunda sağlamaları zorunludur.

"SENDİKAL EYLEM BİRLİĞİ VE ANTİFAŞİST CEPHE YAKICI DEĞİŞİMİZDİR"

● MUSTAFA KARADAYI
PETKİM-İŞ GENEL BAŞKANI

Ölkemizde artık 'nurlu ufuklar' edebiyatı yapanlar bile, toplumuzun içine sokulduğu çıkmazı gizlemiyorlar. Hatta, en yüksek sesle onları bağırırlar: "Bunalım var! Yangın var! Ülke batıyor!" diye.

Oysa batan, ülkemiz değildir. Bugün, hayatın her alanında ekonomik, politik, sosyal, kültürel ve ahlaki yönden çökün-çürüyen birşeyler varsa; bu emperyalist-kapitalist sisteme herşeyimizi bağlı kılacak sürdürülen çarpık kapitalist düzendir.

Şimdi, batıyor dedikleri bu düzeni kurtarmak için, milletçe el ele olalım diyorlar. Bunalımın gerçek sorumluları işbirlikçi tekelin, büyük toprak sahiplerinin, parabalalarının kazançları hiç eksilmesin diye, bu bunalmış zerre kadar sorumlu olmayan işçilere, memurlara, köylülere esnafı emeğiyle geçinen milyonlara, aç da kalsın katlanı deniliyor.

Ancak, bilincin ve örgütlülük düzeyi yükselen işçi sınıfımız, emekçi kitleler yığılsay emelleriyle başka çarelerin de var olduğunu gösteriyorlar. Gelişen ve ilerleyen bu hareketi durdurmak isteyen egemen güçler, baskıları sürdürebilmek için yaptıkları grevleri karşı "ideolojik" yaygarası koparıyor.

İşçilerin isteklerinin çok yüksek olduğunu öne sürerken içinde yaşadığımız koşullarda bunun geçerliliğini yitirmesinden dolayı, şimdi de sendikaların istekleri "ideolojik"tir. İlaflarıyla kamuoyunu etkilemeye çalışıyorlar.

dikal hak ve özgürlüklerle ilişkin getirdiği yasa tasarıları, aldığı önlemler, sendikal hareketin bütününe yönelik tehditin yeni boyutlarını çıkarıyor önümüze.

Ocret artışlarında işlemobil sistemiyle, sendikaların temel işlevi olan ekonomik mücadele aracı devlete devrediliyor. Sendikalar dernekler konumuna sokulmak isteniyor.

Bir taraftan da, Başbakanlığa bağlı Toplu Sözleşmeler Kurulu aracılığı ile özellikle KİT'lerdeki toplu sözleşme savasını veren 500 bin işçinin istemlerini aşgari düzeye indirmenin hesabı yapılıyor.

Metalleri, Tekstil, Petro-Kimya, Cam ve diğer sektörlerinde sınıfsal çıkarları esas alarak grev yapan sendikalara karşı çeşitli baskılar uygulanıyor.

İşverenler SSK'ya milyarlar tutarındaki sigorta primini ödemek, Çalışma Bakanlığı bir genelge ile kadem tazminatlarını vergilendirirken, tekeli sermaye mallara istediği fiyatları dayatırken hiç ses çıkmıyor da, işçilerin satın alma güçlerini koruyabilmek için yaptıkları grevleri karşı "ideolojik" yaygarası koparıyor.

İşçilerin isteklerinin çok yüksek olduğunu öne sürerken içinde yaşadığımız koşullarda bunun geçerliliğini yitirmesinden dolayı, şimdi de sendikaların istekleri "ideolojik"tir. İlaflarıyla kamuoyunu etkilemeye çalışıyorlar.

Sendikal hareketin tümüne yönelik tehditlerin verdiği boyutlara karşı Türk-İş yönetimi, hâlâ hükümetle elele tabandan yükselen tepkiyi önlemenin, kitlesini uyutabilmenin yollarını arıyor. Herşeye rağmen, Türk-İş'in içinde anti-faşist çizgide tavır koyan ve eylem birlikleriyle bunu hayata geçiren sendikalar var. Türk-İş içindeki bu gelişmeyi engellemek mümkün değildir.

Sendikacı işçilerin tümünü ilgilendiren ortak sorunlar alabildiğine öne çıkıyor. Faşist tekel, kan güvenliği, sonu gelmeyen fiyat artışları, kiralar, dayanılmaz vergi yükü tüm işçileri yakıp kavuruyor.

Bu ortamda, işçi sınıfımızın sendikal eylem birliğinin, demokratik hak ve özgürlüklerimizi koruyabilmeye ne denli yetersiz olduğu açıktır.

Politik alandaysa demokrasinin güçlenmesi, baskıların azaltılması için bazı zaafaların halen sürüyor olmasına karşın, gerçekleştirilen örgütlü birleşik yığın eylemleri sağa-şımaşma güç katıyor. Bu eylemlerin daha sıkı örülebilecek genişlemesi anti-faşist, antiemperyalist, antitekel ve anti-sosyalist cephenin oluşmasını gündemden imiş yarıcı dileğimizdir.

İşbirlikçi tekelin, toprak ağalarının "Açık baskıcı, kanlı diktatörlüğü" ortaktır için her yolu denemesine karşın; işçi sınıfımızın öncülüğünde yığıt emekçi halkımız ülkemizin her köşesinde direniyor. Bu kavga dayınlığı, karamsarlığa yer yoktur. Ölkemizde iş insanının insani ezmedeği, sömürmediği bir dünya ellerimize mutlaka doğacaktır.

İşçileri aynı sendika çatısı altında toplayan temel ölçü, ideolojik ve politik tercihlerinin değil, sınıfsal çıkarlarının ortak olmasıdır. Sendika hareketi bu ortak sınıfsal çıkarlar temelinde yükselir ve gelişir. Gene sendikaların kitle örgütü olma özellikleri de bu temelden kaynaklanır. Bunlar bilinen şeyler. Bilinen başka şeyler de var. Bunlardan biri, sendika tabanlarındaki her tür politik ve ideolojik akımın varlığına karşın, sendika yönetiminin görevi, sınıf hareketini kapitalist sömürüye baskı boyundurduğundan kurtaracak olan sosyalizme doğru geliştirmeye çalışmaktır. Bunun için de sendikaların sınıf niteliği güçlendirilmeye çalışılır. Yani, sendikal hareket, politik ve ideolojik mücadele hedeflerini ülkesinin bilimsel sosyalist işçi sınıfı partisiyle uyumlu kilmeye çalışır. Bu hedefleri işçi kitlelerine benimsetmeye, özümsetmeye ve işçi hareketlerini bu bilincin kazanılacağı bir "okul" gibi yönetip, yönlendirmeye gayret eder.

Ne var ki, bu süreç, işçi sınıfının ekonomik demokratik hak ve özgürlüklerinin geliştirileceği bir platform üzerinde gelişebilir. Yani sendikalar için, üye kitlesini durmadan büyütmek ve büyüyen kitlesini de sınıf hareketinin ileri mevzilerine çekmeye çalışmak en önde gelen görevdir. Bu ise, ekonomik demokratik hak ve özgürlükler alanında başarılı bir sendikal çalışmaya, üye ile sendika arasındaki ilişkilerde tam bir demokratik işleyiş ile sağlanabilir.

DİSK, üye sendikaları için tek tip tüzük ilkesini benimsemekle demokratik işleyiş alanında önemli bir adım atmıştır. Ne var ki, DİSK'in sınıf sendikacılığı ilkelini yaşama geçirebilmesi, sınıf uzlaşmacılığı ve gözüm ile bağlarını koparıp atabilmesine sıkı akıya bağlıdır.

DİSK içindeki kimi sendika bürokratları, konularını koruyabilmek için bir yandan sınıf uzlaşmacılığı ile tam bir işbirlikçi içtihatçı diğer yandan da, sınıf sendikacılığına karşı "sol" dengeler yaratılabilmek için DİSK'in ve küllü bağlı sendikaların kapılarını gözümeye açmışlardır.

DİSK GENEL KURULU'NA DOĞRU (2)

Gıda-İş Yönetim Kurulundaki saray darbesinden sonra, Lastik-İş Sendikasının genel kurulunda yapılan oyların arkasında ve destekçisi olan kimi sınıf uzlaşmacı DİSK yöneticileridir.

Bunların bir kısmı sendikalarında kendi yarattıkları yeni dengeler oluşturabilmek için her boydan göşet akımın örgütlenmesine fırsat yaratmışlardır. Sonuçta bazı sendikacı yöneticilerimiz işleyemez duruma düşürülmüştür.

7. Genel Kurul'da 40 civarında delegeyle çeşitli göşet akım temsil edilecektir. Bu DİSK tabanı içinde gözümün etkilerinin somut bir göstergesidir. Bu gelişme DİSK yönetiminin politik tutumunun bir sonucudur. Dahası son üç yıldır onlarca göşet sendika kurulmuş ve bir kısmı da DİSK üyesi sendikaların koparıldıkları işyerlerinde örgütlenmişlerdir. Bu iki ölçü birleştirildiğinde görülen, sınıf uzlaşmacılığın yüz çeviren işçi kitlelerinin karşısında DİSK'in eski konumunu giderek yitirmekte olduğunu. Bunun somut olarak, aylarda DİSK üyesi Maden-İş, Tekstil, Gıda-İş ve imalatçı Hürca-İş sendikalarının yürüttüğü grevler toplam 60 bin işçiyi kapsamaktadır. Bu grevler Türkiye'nin en büyük tekelci işçileri karşı yapılmaktadır. Ne var ki, eğitilmiş, yardımlaşması, görevinin etkinliğini artırması, tekelin saldırılarına karşı çıkılması gibi konularda, ilgili sendikalar tek başlarına mücadele etmektedirler. DİSK ise esas olarak sessizdir.

Önüllere işçiyi kapsayan grev etememeleri nedeniyle, bu anlamdaki işçilerin ekonomik-demokratik hakları askıya alınmıştır. DİSK gene sessizdir.

Eşel-Mobil gibi, Toplu Sözleşme Koordinasyon Kurulu gibi, sendikal hakları ortadan kaldıran girişimler, kadem tazminatlarının vergilendirilmesi vb. konularda DİSK'in etkin bir çabası görülmemektedir.

Güçlü yeni tıvmler kazanarak terimden faşist terör bu kez fabrika kuşatarak işçilere saldırıya başlamıştır. DİSK yönetimi arasında demec vererek bu mücadeleye nasıl katkıda bulunacaktır?

Kısaca DİSK kendi kitlesi üzerindeki sendikal otoritesini yitirmeye başlamıştır. Ve böyle giderse bu otorite bütünü ortadan kalkabilir ve DİSK içindeki merkezkaç eğilimler güçlenir.

Dünya işçi sınıfı hareketinden gerekli dersleri alınmış tam zamanıdır. Alınacak ilk ders, küçük hesapları bir kenara koyarak, bu genel kurulu emperyalizme ve faşizme karşı mücadele içinde gerekli kararları ve mücadeleleri saptayacak bir platform haline getirmektir. Bu da ancak gerçekten sınıf hareketine yaslanmak, onun yetkinin kadrolarına yaslanmak ve güvenmek olur. DİSK yönetiminin şimdi olumsuzluklara karşın bu yönde bir tutum alması olanağıdır. Olanağı kılınabilir.

■ YAVUZ ÜNAL

Faşist Teröre Karşı Mücadele ve Bireysel Terörizm

■ h. bulut

Faşist teröre karşı mücadele, ülkemizde bilimsel sosyalist hareketin ve demokrasi güçlerinin önündeki başlıca görevlerin birini belirlemektedir. Sorunun işçi ve emekçi sınıflar açısından yassamsallığı gün geçtikçe artıyor. Her gün onlarca cinayet işleniyor, onlarca yer bombalanıyor, ileritler, yurtseverler peşpeşe katlediliyor. Artık can güvenliğinden söz etmek mümkün değil. En büyük şehirler başta olmak üzere, ülkemizin büyük bir bölümünde gece sokağa çıkılmıyor. Kitleler içinde, sürekli bir tedirginlik gerginlik ve korku havası egemen kılınmak isteniyor.

Son altı yıldır işbaşına gelen hükümetler, hep "terör" sorununu kökünden çözmek vasıtasıyla yola çıktılar. Ancak "terör", gerilemek bir yana, sürekli tırmanış, katliamlar boyutuna vardı. "Terör" tırmandı, çünkü silahlı saldırılara ve katliamların başlıca kaynağı durumundaki faşist mülhakların üzerine gidilmedi, gidilmeye istenmedi, hatta bunlar desteklendi. "Terör" tırmandı çünkü, egemen sınıflar, toplumdaki bir panik ve yığınlık havasını canlı tutacak her türlü aracı sonuna kadar kullanmak istediler.

TERÖR, GERİCİ ÖNLEMLERE ZEMİN HAZIRLIYOR

Amaç açıktır. Türkiye'de de, bilinen aynı oyun sahneye konuluyor. ABD emperyalizminin yıllardır, kendi güdümü altında tuttuğu ülkelerde, işbirlikçileri ile birlikte uygulamaya koyduğu planın ilkeme özü ürünüdür bu kanlı tablo. CIA ve benzeri örgütleriyle ABD emperyalizminin, birçok Latin Amerika, Güneydoğu Asya, hatta Avrupa ülkesinde, "cinayet sebekelerini" örgütlemekte ve finanse etmekte olduğu bilinir. Ve terör tüm bu ülkelerde iktidarlardan gerici ve baskıcı önlemler için, demokratik hak ve özgürlükleri askıya almak için, faşist darbe tezgahlamak için "uygun bir zemin" yaratmak doğrultusunda kullanılıyor. "Kanın hakimiyetini sağlama" kısıvı altında alınan önlemler, doğrudan işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin sendikala ve politik haklarını ortadan kaldırma yönüyle, görevler engelleyen, kitle gösterileri ve direnişleri ezilmeye çalışılıyor.

Ülkemizde de son politik gelişmelerle genel hatlarıyla bakıldığında aşağı yukarı aynı sonuçları çıkarmak mümkündür. Yaygın silahlı eylemlere, cinayetlere karşı iktidarlarca alınan önlemler ülkemizde de, demokratik hak ve özgürlüklerin kısıtlanması, yokedilmesi yönünde olmuştur. Sıkıyönetim ilan edilmiş ve sıkıyönetim komutanlıklarına her türlü "İdari tasarruf" yetkisi tanınmıştır. Sıkıyönetim komutanlıklarını, kendilerine yasalarca tanıyan antidemokratik yetkileri de aşarak, keyfî açık baskıcı uygulamalara başvurdukları bilinir. Sıkıyönetim olmayan illerde ise, valiler ve emniyet müdürleri arasındaki antidemokratik uygulamalar tırmandırılıyor. İllerde ve ilçelerde idari makamlar, silahlı saldırı ve cinayetleri önlemek için gerekli tedbirleri almak bir yana, busadırların başlıca kaynağı durumundaki faşist örgütleri açıkça kanat geriyor, bu örgütleri güvenlik kuvvetlerinin açık desteğini sunuyorlar.

FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE YÖNELİK SON SIÇRAMA TAŞLARI DÖŞENİYOR

Demirel hükümetinin fülen işletmeye başlatıldığı baskı yasalarıyla demokratik hak ve özgürlükler kullanılmaz hale getirilmeye çalışılıyor. Antifaşist, antiemperyalist içerikli toplantı ve mitinglere sudan gerekçelerle izin verilmiyor, işçi ve emekçi sınıfların hak talepleri baskı altına alınıyor, grev yasaklamaları ve ertelemelemleri yaygınlaştırılıyor. Demokratik kitle örgütlerinin büyük bir bölümü kapatıldı, kapatılmamış olanlar ise fiilen çalışamaz duruma getirildi. Faşist teröre, saldırılara ve antidemokratik uygulamalara karşı emekçi yığınların direnişini somutlaşan eylemlere açmasızca saldırılıyor, silah kullanılarak ezilmeye çalışılıyor.

Binlerce ilerici, sosyalist hiç bir gerekçe gösterilmeden gözaltına tutuluyor. Tutukuların sayısı ise sürekli artıyor. Gözaltına alınanlara insanlık dışı yöntemlerle işkence yapılıyor. İşkence, sorgulama yöntemi olarak en başa konulmuş bulunuyor.

Ve tüm bu gelişmeler, emperyalizmin ve işbirlikçi tekelci sermayenin faşist diktatörlük özlendiren cevap verecek, bu özlendiren gerçekleştirilmesini zeminini yaratacak bir potasya aktarıyor. Yarın-askeri faşist bir rejime doğru gidişin son siçrama taşları döşeniyor. Ve faşist terör, resmi

devlet terörüyle beslenerek bu yönelimi çabuklaştırarak başlıca unsur olarak tırmandırılmaya devam ediyor.

FAŞİST TERÖRE KARŞI MÜCADELE HANGİ ÇERÇEVEDEN YÜRÜTÜLMELİDİR

Faşist diktatörlüğe doğru atılan adımların zeminini hazırlayan faşist terörün karşılıklı olarak, faşist diktatörlüğe doğru atılan adımları bozmaya yönelik bir anlayışla ele alınması açık bir gerekliliktir. Bir başka deyişle, faşist terör karşı mücadelelerin, antifaşist mücadelenin acil görevlerini başlıca olarak geliştirilmesi esastır. Faşist diktatörlüğe doğru atılan adımlara kitleler olarak karşı durulması, atılan adımları kitleler önünde teşhir edilmesi ve arkasından duran güçlerin açığı çıkarılması çerçevesinde biçimlenen antifaşist mücadelenin güncel ivedi görevleri ise genel hatlarıyla, demokratik hak ve özgürlüklere uzanan ellerin kırılmasıdır; faşist baskı yasalarının kağıt üzerinde bırakılmasıdır; kapatılan tüm kitle örgütlerinin açılmasıdır; sıkıyönetim uygulamasına son verilmesidir; faşist odakların üzerine gidilmesi, dağıtılmasıdır, vb.

İşçi sınıfımızın politik öncüsü, bu güncel ivedi görevlerin başına yerine getirilmesi için, emekçi halka yoksulluktan, zamandan, baskı ve işkenceden başka hiçbir şey vermemiş olan Demirel Hükümetinin düşürülmesinin başlıca hedef olarak öne koyuyor. Bilimsel sosyalistleri ve tüm demokrasi güçlerini, bu güncel hedef etrafında birleşmeye çağırıyor, yaygın ve etkin kitle eylemlerinin ve direnişlerinin örgütlenmesi doğrultusunda çalışmaların yoğunlaştırılmasını istiyor. Ve bu çağrı heğün onlarca ilericinin, sosyalistlerin canına kasteden faşist terörizme karşı mücadele için çerçevele edilmiş eylemlerle desteklenmelidir.

Faşizmin aşınlaşan saldırılarının, tırmandırılan terörün bosa çıkarılmasının tek yolu kitle mücadelesinin örgütlenmesi ve geliştirilmesidir, kitle mücadelesinin örgütlenmesi tek yolu da sınıf mücadelesinin ve sınıf mücadelesinin uygun hedefleri ve görevleri saptamaktır. Açıkta ki, "kitle eylemleri devrimci sürecin gelişimini belirleyen hareketlerdir. Ve kitle, içinde bulunulan durumun gerektirdiği hedef için harekete geçer." (A. Cunhal, Portekiz'de Özgürlük Şafağı, Bilim Yay. s. 134) İşçi sınıfının politik öncüsünün çağrısı bu açıdan değerlendirilmelidir. Ve unutulmamalıdır ki, gösterilen bu somut hedef etrafında,

PARTİ ÇİZGİSİNİN UYGULANMAYIŞI SARMALİZMİN GEREĞİNE GEREK SÖZ ÖRNEĞİNE GEREĞİNE SOL ÖRNEĞİNE KARŞI HER AN MÜCADELE VE SİYASİ UYANIKLIĞI ZORUNLU KILMAKTADIR. AYNI ŞEKİLDE BİR SAG SAPMAYI DOZEL TIRKEN SOLA KAYMAYI, SOL SAPMAYI DOZEL TIRKEN DE SAGA KAYMAYI KARŞI MÜCADELE ETEMLİDİR.

KOCOK BURJUVAZİ HER DURUMDA ARZULARINI GERÇEK YERİNE KOYARAK KOLAYCA BİR ÜÇTAN DİĞERİNE GEÇER. FAŞİST LEĞALİTE SINIRLARINDA UYGULANAN BİR EYLEM SONUCU MOMKON SANILAN BİR ÇÖZÜMLE İLĞİLİ HAYALLER BİR KEZ YIKILDIĞINDA, UMUTSUZ KOCOK BURJUVAZİ HEYEMEN TAM KARŞIT BİR ÇÖZÜM HAYALİNE DÖSER: ANI BİR AYAKLANMA VEYA BİREYSEL TERÖRİZM.

PARTİNİN BASKIDAN DARBE VE ÇİĞİNİ GÖREN VE ÖRÖTTÜĞE GEÇİCİ BİR GERİLEMEYİ GÖZLEYEN BAZI KİŞİLER, FAŞİZM KÖŞULLERİNDE ÖRÖTÖN BOYOK BİR GELİŞME OLANAĞININ KALMADIĞINI DÖSÖNEREK, CESUR MİLTANLARININ KOCOK ÇEKİRDEKLER HALİNDE ZAFERİ KAZANACAKLARI BİR YOL ARAMAYI TERCİH ETTİLER. 1961-62 YILLARINDAKİ PARTİ TARAFINDAN YÖNETİLEN BOYOK SİYASİ KİTLE GÖSTERİLERİNDEN CESARET ALARAK FAKAT SİDİETİ BASKIDAN VE İLĞİLİ HAYALİNİN KESİNTİSİZ GELİŞİMİNİN OLANAKSIZLIĞINDAN MORALLERİ BOZULARAK, AYAKLANMA KÖŞULLERİNİN HAZIR OLUĞUNU, PARTİNİN SİLİHLİ EYLEME, KOCOK GRUPLARIN "DÖĞRÜDAN EYLEME", TERÖRİST EYLEMLERE ATILMASI GEREKTİĞİNİ KÖK KİTLELERİN PARTİYİ İZLEVECEĞİNİ ÖNE SÖRMEYE BAŞLADILAR.

BÜ GÖSİST, SEKTÖR VE MACE RACI GÖRÖSÖR DOĞAL OLARAK BU FİKİRLERİ BENİMEYEN MİLTANLARLA BİRLİKTE ONLARIN BAĞLI OLUĐUKLARI ÖRÖTÖRLERİ DE ETKİLEİ. BU GÖRÖSÖRİN ÖRTAYVA ÇIKTIĞI YERLERDE NE OLUĐU; PARTİNİN GELİŞİMİ VE DEVRİMİ EYLEM ÖZİNDE OLUMLU ETKİLERİ OLUĐU MU?

HAYIR OLUĐU. BU GÖSİST EĞİLİMİ ÖRÖTÖR ÖRTAYVA ÇIKTIĞI YERDE HALK MÜCADELESİNİN GELİŞİMİNİ KÖŞTEKLEDİLER. ANTIEMPERYALİST EYLEMLER, ÖRÖTÖRLENMEYİ GÖCİSTEDİLER, YENİ KADROLARIN OLUĐMASINA VE GÖREVE ALINMASI ÇALIŞMALARINA ZARAR VERDİLER, PARTİNİN HALK KİTLELERİ VE İŞÇİ SİNİFİYLA OLAN BAĞLARINI MIZAVİFLATILAR BASKI DARBELERİNİ KOLAYLAŞTIRDILAR.

PORTEKİZ KOMÜNİST PARTİNİN BİR KONGRESİNE MERKEZ KOMİTESİ TARAFINDAN SUNULAN FAALİYET RAPORUNDAN.

güçleriyle, mitingleriyle, kendiliğinden eylemleriyle, genel grev salınım etken ve işçi hazırlanmış bir biçimde kullandıkları ve benzeri biçimleriyle kitle eylemlerinin ve direnişlerinin yaygınlaştırılmasının olanakları vardır. Sorun bu olanakları örgütledi ve sabırlı bir biçimde değerlendirmek, kitle bağlarını geliştirmek ve tüm demokrasi güçlerinin ortak eylem ve mücadele birliğine yaşamaya geçmektir.

GÖREV VE SORUMLULUKLAR ARTIYOR

Faşist diktatörlük tehlikesinin giderek arttığı şu günlerde, tüm demokrasi güçlerine de büyük görev ve sorumluluklar düşüyor. Ancak, tehlikenin büyük oluşuna rağmen, demokrasi güçlerinin zaafından tam anlamıyla kurtulduklarını söylemek mümkün değildir. Eylem ve cephe birliği doğrultusunda ileri adımların atılmaması olmasın yanında, antifaşist mücadelede yanlış eğilimler etkinliklerini sürdürüyorlar. Bir yanda CHP yönetiminin genellikle uzlaşmacı politikası, öte yanda küçük burjuva devrimci grupların gericiğin ve gerilimne su taşıyan eylemleri antifaşist mücadeleyle, zayıflatıyor. Antifaşist eylem birliği çalışmalarına karşı sektör yaklaşımlar da aynı sonucu veriyor.

GOŞİZMİN, FAŞİZME KARŞI MÜCADELE ANLAYIŞI VE BİREYSEL TERÖRİZM

Goşist gruplar, ülkemizde, kendilerinde belirli farkındalıklar taşımakla birlikte, faşist teröre karşı, sınıf mücadelesinin bugünkü koşullarına uygun düşmeyen mücadele

"BİREYSEL TERÖRİZM HAREKETİN BÜTÜNÜ AÇISINDAN ZARARLI SONUÇLAR VERİR"

V.I. LENİN

Mücadele biçimleri sorunu lacend-
diğinde her marketin temel tabii ne
olmaz? Her şeyden önce Marketim,
hareketi bir mücadele biçimine bağ-
lamamakla, tüm likel sosyalizm biçimle-
rinden ayrılır. Çeşitli mücadele biçimle-
ri kabul eder ama onları birbirleriyle ka-
rıştırmasın; ancak genelleştirir, düzene ko-
yar, devrimci anlamla düzene karşı tep-
kilerin yükseldiği arada kendisi dışında
doğru mücadele biçimlerine bilinci bir
içerik kazandırır...

Eğer böyle bir ifade uygunsuz, bu so-
dan marketim kitlelerin pratiğinden öğ-
renir. Çalışma odalarının sakin ortamın-
da "dıştan kurucuların" icat ettikleri mü-
cadele biçimlerini kitlelere öğretmeye
kalmaz.

İkindi olarak marketim, mücadele bi-
çimlerinin sorununun bitimiyile tarihin
ilecelemesini talep eder. Mücadele biçim-
leri sorunu somut tarihsel durumdan
başlamaz olarak yaklaşmak, diyalektik
macerayızın temel ilkesinin kavran-
ılması olduğunu gösterir.

Ekonomik yaşamı çevriminde değişik
evrelerinde siyasal, ulusal, kültürel yaşa-
ma biçimi ve diğer koşulları gösterdiği
farklılıkları bağlı olarak farklı mücadele
biçimleri ortaya çıkar ve başlıca müca-
dele biçimi olur, buna bağlı olarak ya
mücadele biçimleri değişime uğrar. Belir-
li bir mücadele aracı kullanılması soru-
suna, söz konusu hareketin gelişme evre-
sine o andaki somut durumunun ayrıntı-
lı bir inceleme ve tetkimi, evet ya da
hayır diye cevap vermeye kalkışması,
marketist mevzileri tamamen terketmek
anlamına gelir. (Toplu Esler, Cilt 11, s.
213-214)

Politikada gelecekteki kimi koşullar-
da hangi mücadele yöntemleri uygula-
mamız daha yararlı olacaktır önceden bi-
letilmek daha da zordur. Üzer devrimci
sınıfın görevini başarıyla yerine getirebil-
mesi için toplumsal faaliyet anlamına
çalıştırmak ayrılmaz, tüm biçimleriyle
kavranılması gerekir. İkinci olarak
devrimci sınıf bir mücadele biçiminden
diğeriye, aciri bir biçimde geçmeye hazır
olmalıdır." (Toplu Esler, Cilt 31, s. 96)

Biz... arzuza belirtiyoruz ki, içinde
bulduğumuz koşullarda bu türden bir
mücadele (bireysel terörizm) anlamadık
ve uygun değildir. En faal militanlar ge-
çek görevlerinden alıkoşur, bu bir hare-
ketin bitişini aşından zararlı sonuçlar
verir. Burjuva iktidarının değil, devrim
hareketinin biçimi karşısına düşer...

Durumundan hiç de memnun olma-
yan, tepkilerinde değil, mücadelede
hazır faşist yalvarma öfketli olmaduğu
için sayıf olan kitlelere devrimci örgüt-
lerin bağlanı kopman tehlikesi değil mi-
dir? Oysa başarısızlık görevsel bu
büğdür. (Toplu Esler, Cilt 5, s. 19)

1905 Devrimini uğradığı yenilgiden
soura yenilgiye uğrayan tüm mu-
halif ve devrim partileri içinde Bolşevik-
ler "devdular" en as kayba uğrayarak, en
dirençli geri çekilmeyi başardılar; çekil-
diği en iyi koşullarda, en önemiz ayrık-
lıklarla (devrim ve tedavi edilmezlik ba-
kımından) moralizm en as zedelenerek
ve en geniş ölçüde en doğru ve enerjik
biçimde yeniden görve başlamak üzere
en yitilmiştir çıktıkt.

Bolşevikler geriye çekilmekten gerek,
aldığı namı geri çekilince, en geri-
ci parlamentoların, en gerici sendikalar-
da, kooperatifle ve diğer güçleriyle-
de bu, nasıl yaşama çalışması yapacağına
bilmece gerektiğini anlamak istemeyen
devrimci lafazanlar acımasızca tepkir et-
tikleri ve salfarından uzaklaştırıldıkları
için başarıya ulaştılar. (Toplu Esler,
Cilt 31, s. 28)

yöntemlerini temel alıyolar. Onlar, de-
mokratik hak ve özgürlükleri koruyup ge-
çitirmek, faşist baskı yaşlanına karşı kitle
mücadelesini örgütlemek ve yükseltmek
gibi bile devrimci küçümünler. Antifaşist
mücadeleyi "ya faşizm, ya devrim" ilke-
mine hapsediyorlar ve bunun dışındaki
tüm anlayışları "revizyonizmin batığına
saplama" olarak görüyorlar. Yanışlar arasın-
da sürdürülen ajitasyon ve propaganda çalış-
masını, antifaşist mücadelede kitle eyle-
mleri çizgisinin hakim kılınmasını, "pa-
sifizm" olarak nitelendiriyorlar. Gerçek
antifaşist savaşçıların, silah elde faşist-
lere karşı doğuşenler olduğunu leri sürü-
yorlar. Kendi eylemlerinin, faşist teröre
karşı mücadelelerin temel biçimi oldu-
nu söylüyorlar.

Kusaca, goştizin antifaşist mücadelede
anlayışı, temel olarak küçük burjuvazinin
sınıfsal özelliklerinin bir yansıması olarak
biçimleniyor.

KÜÇÜK BURJUVAZİ VE KOLAY KURTULUŞ ÖZLEMLERİ

Faşist cinayet o-
daklarının azgıncı
salırdığı polis ve
jandarma baskısı-
nın artışı, her tür-
lü hak ve özgür-
lüğün kısıtlanmaya çalışıldığı bu ortamda,
panik ve yalnızlık havasının özellikle
küçük burjuvazî içinde etkin olduğu açık
bir gerçektir. Küçük burjuvazî, maddesi ko-
nu mu gereği, kolaylıkla bir uçtan bir uca
savrulmakta, teslimiyetçilik ve maceracı-
lık çizgileri arasında yalpalamakta, uzun
vadede, kalıcı ve istemli bir örgütlenme
çalışmasını kaldıramamaktadır. Aceleci,
öğüt dışlanını kolay benimsemeyen
yapısına küçük burjuvazî, başkaların ar-
tmasıyla birlikte uç maceracı eylemlere
kolaylıkla kapılılabilmektedir, bu eylemler
içinde yer alabilmektedir. Lenin bu duru-
mu şöyle ele almaktadır: "Küçük mülk sa-
hibinin kapitalizme serekl başki altında
ve çoğu kez hızla ve kesinlikle yaşamı bo-
zularak ve yıkıma sürüklenerek kolayca
devrimciğe geçtiği, ancak kararlılık, örgüt-
lülük, disiplin ve direnç gösteremediği,
marksistlerce kuramsal olarak kesinlikle
saptanmıştır ve bütün Avrupa devrimleri
ve devrimci hareketleri deneyleriyle doğ-
rulanmıştır."

Ölkemizde de özellikle orta katman-
lar arasında hızlı bir mülksizleşme yaşa-
yor. Bu durum mülksizleşen küçük bur-
juvaziyi, sömürü düzenine karşı başkalan-
dırma, devrimci konularla yönelmeye
İtıyor. Ancak, küçük burjuvazî sınıfsal
özelliklerinden ötürü, acele, kolay kur-
tuluş yolları arıyor. Devrimin bir an önce
yapılması özlemliye, doğrudan eylemlere,
silahlı eylem biçimlerine atılıyor. Ve
ülkemizde goştizin sınıf mücadelesinin
ve devrimin temel yasalarını gözardı eden bir
mücadele hattını savunuyor oluşu, küçük
burjuvazinin bu bireyciliğinden ve kolay
kurtuluş özelemlerinden kaynaklanıyor.
Goştizin, "objektif koşulları işçi sınıfına
genel ve cesurca bir karşı saldırıya geçme
olanağı tanımadığı durumlarda, bekleme
ve yavaş yavaş güç toplama taktiğine si-
ğınmak zorunda kalınacağı" (V.I. Lenin)
düşünmüyor. "Kitleleri gerçek, kesin
ve nihai devrimci mücadeleye götürmece
sömüt yolun ve olayların önemli dönüm
noktalarını araştırılmasını, bulunmasını ve
Jogru olarak saptanması" (V.I. Lenin)
görevini ya hiç dikkate almıyor, ya da kü-
çümünyor. Hangi şartlar olursa olsun, kar-
şılıklı güçler dengesi ne olursa olsun, bu
tür gruplar silahlı eylem çizgisini temel
alıyorlar.

İŞÇİ SINIFI PARTİLERİ VE OPÖRTUNİZME KARŞI MÜCADELE

Elbette küçük bur-
juvazinin yukarıda
özelenmeye çalışı-
lan özellikleri, yal-
nızca goştiz gruplar
arasında etkili ol-
muyor. Küçük burjuva hastalıkları, tarihte
bir çok örnekte de görülebileceği üzere iş-
çi sınıfı partilerinin de musallat olabiliyor.
Lenin, yeni kurulan işçi sınıfı partileri

içinde, soi oportünizme karşı, maceracı
eğilimlere karşı mücadelesini serekl kılın-
ması, sağ oportünizme karşı mücadelede
kesinlikle ayrı düşünülmemesi gerektiğine
işaret etmiştir. İşçi sınıfı partilerinin kendi
dışlarında var olan ve küçük burjuvazie
nin etkisine açık unsurlar arasında, macer-
acı, terörist eğilimlerin gelişebildiği ve bu
etkinin daha çok baskı ve terör dalga-
sının egemen sınıflarca trımandırıldığı dö-
nemlerde belirginlik kazandığı bilinliyor.
Birçok ülkenin işçi sınıfı partileri tarihi
bu konuda canlı örnekler doludur. Bul-
garistan Komünist Partisi içinde uç veren
terörist eğilimlere karşı G.Dimitrov şöyle
diyordu: "Kötü olan, arsan terör karşısın-
da mücadelemizin yozlaşarak bireysel ter-
örist eylemlere dönüşmesi gibi ciddi bir
tehlikelen varlığıdır. Biz Merkez Komite-
sinin böyle bir tehlikelere karşı uyarını bu-
lunuyoruz." (Bulgaristan İşçi Hareketin-
de Sağ ve Sol Saplama, B. Grigorov, Bi-
lim Yay. s. 66)

Buğün birçok Latin Amerika ülkesin-
de, faşist terör karşısında kitle eylemi çiz-
gisini geliştirmeye çalışın, etkin direniş-
lerle, gericiğe karşı önemli mevziler ka-
zanan işçi sınıfı partileri, kendi ülkelerin-
de goştiz grupların yanlış eylem biçimle-
rinin yarattığı tahribata dikkat çekiyor-

BİREYSEL TERÖRİZME KARŞI MÜCADELEDE BREZİLYA KOMÜNİST PARTİSİ

LUIS CARLOS PRESTES
BKP GENEL SEKRETERİ

Kitlelerin devrimdeki rolünün değeri-
lendirilmesi, Partimizin karşılaştığı en
zorlu sorunlardan biri olmaktadır. Küçük
burjuva ideolojinin parti içine sızması
sonucu, partinin eğilim bir market-
lenizist hat tutturması engellenmiş sağ
ve "sol" eğilimler hakim duruma gele-
bilmiştir.

Parti içinde ideolojik çalışma düzeyi-
nin düşüklüğü, çok büyük hatalar yap-
mamıza neden oldu ve bu durum büyük
zararı vakti. Parti çalışmalarında bu-
gün kitlelerin devrimdeki rolünün değeri-
lendirilmesi sorunuна agüvik vermenin
nedere geçmiştir etkisiğimizi kapat-
maktadır.

Brezilyalı komünistler goştizin,
kitlelerin her türden direnişine karşı
acımasız baskı yöntemlerini uygulamak-
tan çekinmeyen faşizmin arsan terörü
sonucu umutsuzluğa itilen devrimcilerin
sabrızlığının bir ifadesi olduğunu bili-
yorlar. Bu "doğrudan eylem" gruplarını
oluşturan gerçeklik işçi sınıfının dev-
rimci hareketinin tabanından alınan ders-
leri biliyor ve ne de önlenile ve seçtikleri
en uygun olanı kendi hatalarımız.

Örneğin bir 1948-54 yılları arasında,
mücadele hatımızda, somut koşulları ve
toplumdaki bilinç düzeyini dikkate al-
maksızın maceracı eylemlere ağırlık ver-
dik. Sonuçta ise, partinin tek legat müca-
dele dönerisi olan 1945-47 yılları arsun-
da kazandığımız mevzileri ve kurdugu-
muz kitle bağlarını kaybettilik. Partimizin
5. Kongresinde tespit ettiğimiz gibi, parti
giderik kitlelerden tamamiyle kopuk bir
propaganda grubu haline dönüştü.

Market-lenizistler olarak biz, goştiz-
lin terörizm ve bireysel silahlı eylem an-
layışlarına karşıyız. Ve bu karşı çıkış,
moral değerleri gözetenektir ya da soyut
bir "ortadokülük" dışından değil,
kitlelerde bilinç aydınlatma ve onları mü-
cadele hedeflerini doğrultusunda örgüt-
leme yolundaki devrimci çalışmalarımıza
darbe vuruyor olmalarından ileri geliyor.
Goştizler eylemlerini, kitlelerin kavrayı-
cılarını artırarak onların devrimine inan-
cılarını geliştirecek yerde, zemindeki baskı
havasının yaratılmasını sürümün hazırla-
yarak onlarda bir gericiğe dönüşümü
nı uyandırmaya neden oluyorlar. Kitle-
lerden soyutlanıp bu (bireysel) şiddet
eylemleri başarıya ulaşsa bile, kitlelerde
en fazla biraz sempati ve "bir avuç
kahraman"ın onları bu sömürü düzenin-
den kurtaracağı umudunu uyandırır. Bu
eylemler başarısızlık sonuçlanırsa, bu
defa sömürü düzeninin "olağanüstü güç-
lü" olduğu inancı yerleşir.

lar. Bu partiler, goştiz grupçukların dar si-
lahlı eylemlerinin ve silahlı eylem temelinde
yürütülen gerilla mücadelesinin, faşist
terörü pliskürmedeği, tam tersine gerici-
liğin gelişmesine şa taşıdığına işaret edili-
yorlar.

Goştiz grupçuklar faşist teröre karşı
mücadeleyi, silahlı mücadele temelinde
oturturken, Lenin'in "tarihte sınıf müca-
delesini alanına girip de şiddetten başka bir
yolla çözümlenmiş tek bir sorun yoktur"
teşpitine başvuruyorlar. Ve buradan kal-
carak, faşist teröre, devrimci teröre ce-
vap vermektan başka yol yoktur noktası-
na varabiliyorlar. Ancak onlar, yine Len-
in'in şiddet konusunda proleter ve kü-
çük burjuva çizgileri arasında çizildiği ka-
lin çizgileri gömmüyorlar. Lenin, devrimci
şiddetin her zaman ve zorunlu olarak si-
lahlı şiddet anlamına gelmediğini belirt-
iyor. Silahsız kitlese mücadele biçimle-
rinde de şiddet unsurunun varlığına dik-
kat çekiyor. Ve Lenin, küçük burjuvazie
ve proleteryanın devrimci siddet an-
layışı arasındaki temel ayrımn devrimci
şiddetin kitle eylemlerine mi, yoksa dar
ve kitlelerden soyutlanış grupların eyle-
mlerine mi dayandığı noktasında belirgin-
lik kazandığını söylüyor. Böyle diyor
bu konuda Lenin: "Şiddet sömürülen kitle-
lerden, emekçilerden kaynaklanıyorsa, ve
sömürücülere karşı yönelmişse, evet,
biz bu şiddetin tarafarıyız."

FAŞİST TERÖRE KARŞI KÜTLE EYLEMLERİNİ UYKSELTEMEK İÇİN LERİ!

Faşizme ve faşist
teröre karşı müca-
dele, buğün sınıf
mücadelesinin en
sakak halkamızın oluş-
tumaktadır. Em-
peryalızın ve telci
ci burjuvazî, tüncpeçeriden saldırıyor.
Dünya halkları üzerinde onyıllardır oynadık-
ları oyunların uygulaması soktukları
iğrenç planların sonuçlandırarak çıkardık-
ları derslere dayanarak saldırıyorlar. On-
lar, işçi sınıfının politik ve sendikal örgüt-
lerini dağıtma, ezme görevini başa koyu-
yorlar. Faşist terör odaklarını, silahlı ca-
nileri bilimsel sosyalistler, demokras
gücülerinin üzerine salıyorlar. Bilimsel so-
yalist hareket işçi sınıfı ve emekçi kitle-
lerle bağlarını koparmak için tüm ola-
naktarını seferber ediyorlar. Yasal çalış-
ma olanaklarını daraltıyorlar. Faşist can-
ilerin saldırılar karşısında penliğe kalını-
masını, "İntihar eylemlerine" başvuru-
masını bekliyorlar.

Ancak, bilimsel sosyalistler, faşist ter-
öre karşı koymanın gereklerini tek
başına ele alamayacağımızın bilincindedir-
ler; gerici-faşist güçlerin "yasal" ve yasa
dışı yollarla ilerici, demokratları, bilimsel
sosyalistleri savunmasını bırakma giri-
şimlerinin tek başına ele alamayacağı-
nın bilincindedirler. Faşist silahlı saldırılar
içerimizde yöneltilen saldırılardan bir
bölümüdür. Şu an öne çıkmuş bir biçimi
olması da burjuvazinin baskı ve terörünün
yalnızca bir bölümüdür.

"Köpekleri izerimizle salanlar başları
da bağlanuşlar"sa savunması ölüme tes-
lim olmayacağız, görevlerimizizin başın-
dan çekip gitmeyeceğimize açıktır. Nasıl
ki, diğer baskı, saldırı ve sınırlamalar tes-
lim olmamak gerekiyorsa, bu anda da el-
betle boyun eğmek sözkonusu değildir.
Ara bu savunma tek bir biçimde gerçek-
leşmeyeceği gibi, örgütsüz, perspektifsiz,
birleşik güçler biçiminde de gerçekleştirile-
mez. Tek başına ele alınmaz ve savu-
nma sorunu, goştizin ideolojik saldırı-
larının ekisi altında kalıp bir "rüşünü
İspat" sorunu haline getirilemez. Başlıca
savunma biçimini sınıfsal güçler liğışidin-
den ve bağimsizlik, demokras, sosyalizm
mücadelesinin içinde bulunduğuş aşama-
nın gereklerinden başlamış olarak sapta-
mak ve uygulamak mümkün değildir. Ve
böyle ele alındığında, gerçek savunmanın,
kitle mücadelesini temelinde oturtularak
gerçekleştirilebileceği açığa çıkaracaktır. Bu-
nun dışındaki tüm yöntemler ise bize ya-
bancidir

UYDULUK ANLAŞMASINA KARŞI EYLEM BİRLİĞİ

ANKARA UYDULUK ANLAŞMASINA KARŞI EYLEM BİRLİĞİ

Ankara'da Türkiye İşçi Partisi'nin başvurusuyla, TSİP, Birlik Dayanışmacılar ve Devrim Demokratları'nın da eşit ve ortak katılımıyla düzenlenen, "Savunma İşbirliği Anlaşmasına Hayır" konulu kapalı salon toplantısı Etil Kültür Merkezi'nde yapıldı.

Türkiye İşçi Partisi Başkanlık Kurulu Üyesi Zeki Kılıç tarafından açılan toplantıda daha sonra "Savunma İşbirliği Anlaşması,

Bölge ve Dünya Barışı" isimli panele geçildi. Panelde Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Keleş, İnşaat Mühendisleri Odam Genel Başkanı Sedat Özkol, TOBDER Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Ömer Aslan ve TUMDER Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Nilüfer Keleş katıldı. Sonunda ortak görüşlerin açıklandığı bir bildiri de yayınlanan panelde bütün konuşmacılar, SIA'nın emperyalizmin ülkemizi uydulaştırma, köleleştirme emelleriyle, bölgedeki emek ve soğuk savaş planlarıyla doğrudan ilişkiyi ve bu girişimlerin olduğu tehlikenin varlığınıyla bağını vurguladılar.

Panel ve toplantıda çok sayıda sendika ve meslek örgütü de mesajlarla benzer görüşleri dile getirdi.

KONYA/EREĞLİ

1 Haziran Pazar günü yapılan "SIA Reddedilmeli" toplantısı başarılı oldu. TİP İlçe Sekreteri ile TSİP ve Birlik Dayanışmacılar adına yapılan konuşmalardan sonra, konuşulmuş olan konu olarak TİP İl Başkanı Erhan Görüngöz söz aldı. "SIA'ya Hayır" demenin yurtseverlik görevi olduğunu, ve bütün yurtseverlerin ihanet anlaşma-

sının reddini sağlamak için eyleme geçmesi gerektiğini belirtti.

Aynı zamanda Dünya Çocuk Günü olan 1 Haziran dolayısıyla toplantıda TİP Kadın Seksiyonu, İKD ve DKB'nin ortak bildiri okundu.

Toplantıya katılmasın için davet edilen CHP İlçe yöneticileri ise bir gün önce düzenlenen toplantıya katılmadılar. CHP İlçe yöneticileri ise bir gün önce düzenlenen toplantıya katılmadılar. CHP İlçe yöneticileri ise bir gün önce düzenlenen toplantıya katılmadılar. CHP İlçe yöneticileri ise bir gün önce düzenlenen toplantıya katılmadılar.

Toplantıdan bir gün önce TİP İlçe merkezinin bombalanması gerici-faşist güçlerin toplantıya engellenmesi yolundaki bir saldırıydı. Bu saldırıya rağmen kalabalık bir işçi-emekçi topluluğu toplantıya çoklu kattu.

ESKİŞEHİR

SIA'ya karşı eylem birliği biçiminde girişilen çalışmalar sürüyor. TİP, TSİP Birlik Dayanışmacılar, Devrim Demokratları imzalanan antitemperyalist pullar, kentlin her yerine astılar. Ortak yayınlanan bildiri yaygın biçimde dağıtıldı.

Tüm antitemperyalist güçlerin mücadelesine katılmaları çağrıldığı bildirildi ve yine Türkiye İşçi Partisi'nin dağıtacağı benzer içerikli bildiri Eskişehirli emekçilerce ilgilyle okundu.

Yasal işlemler tamamlanabilirlikte dördüncü politik grubun ortaklaşa olarak düzenleyecekleri Çifteler ve Seyitgazi mitinglerinin de yöre halkının antitemperyalist istemlerinin sergilenmesiyle eylemlerle sonuçlandırıldı.

Ancaz, Gün Sazak'ın öldürülmesi olayı sonrasında Eskişehir'de özel biçimde yükseltilen faşist terör eylemlerinin gelişimini engelliyor. Dört politik grup, faşist partinin yaptıklarını açıklıyor, "yünlüğe ve maceracılığa yer yok", "faşizme geçit yok" diyen bir toplantı düzenlendi. TSİP il binasının yakılmasının da anlamı olduğu belirtilen toplantıda, eylem birliğinin görev başında olduğu vurgulandı.

*YOROVOS, sermayenin ihanet anlaşması SIA konusunda baskı parlamentolarının görüşlerini aldı. CHP Senatosı Mehmet Sömez ve MSP Grup Sözleşici Şener BattalSIA hakkında görüşlerini açıkladılar.

Şener Battal, SIA'ya ve ABD emperyalizmine karşı, ülkemizin Sovyetler Birliği'ne karşı olması gerektiği halde İslam ülkelerinin de rahatsız ettiği gerekçesiyle dayandırdı.

CHP Senatosı Sömez ise anlaşmanın reddedilmesini ve Türkiye'nin dışı güçlerini bu anlaşmaya karşı, söyleyerek yurtdışı bir tutum almaktadır.

Hükümetin bu ihanet anlaşmasını imzalaması için seçtiği CHP ve MSP'nin Parti olarak takınacakları tutum, anlaşmanın geçmesini bekleme bakımından önem taşıyacaktır. İki Parti'nin yönetimlerindeki bazı resmi görüş açıklamadığı bu konuda İli Parlamentoların "ikişeli görüşlerini" okuyunuz.

"BU UŞAKLIK ANLAŞMASI REDDEDİLECEKTİR!"

CUMHURİYET HALK PARTİSİ HATAY SENATÖRÜ MEHMET SÖMEZİN YOROVOS'E ÖZEL DEMECİ:

Savunma İşbirliği Anlaşması, toprak bütünlüğümüze ve egemenliğimize dokunacak niteliktedir. Anlaşmanın özü ABD'nin siyasal ve ekonomik çıkarlarını korumaktır. Ortadoğu'nun stratejik önemi vardır. Petrol dünyasının en değerli maddesidir, en az yüz yıl daha önemli yitirmeyecektir. ABD, sömürsü alanlarını artırmak zorundadır. Şah'nın gitmesi saldıran büyük bir gediğe açmıştır. Bu geldiğoldürne yolunda Mısır ve İsrail'in yanısıra ülkemiz de gündemdedir. Demirel Hükümet böyle bir teslimiyetçi politika içindedir. 1960 yılından bu yana NATO toplantıları ilk kez Türkiye'de yapılmaktadır. MÇ'lerin, ara rejimlerin izin vermediği toplantılara Demirel başkanı açmıştır. İnanılmazda çok kötü not almıştır. Özgürlük ve bağımsızlıktan yana olanlar için yüz karasıdır. İçirişik üssü, Malatya Havaalanı ABD uçakları için pist olmuştur. Dinleme tesislerinde saptananları bızın çözmemiz olanaksızdır.

Savunma İşbirliği Anlaşmaları yüzle meclislerle zorla indirilmiştir. Ara anlaşmalar yoktur. Toplumdan kaçınılmaktadır. Bakanın verdiği bilgiler, gazete sayfalarındaki açıklamalardan anlaşılacağına göre, 1968 anlaşmalarından da çok geridedir.

İzlenen bağımlılık politikası yasal olarak, ekonomik yönden tüm ABD'ye ve uzanmaların özelliklerine göre düzenlenmektedir. Batılı parasal, askersel, kültürel, siyasal kuruluşlar ekonomik ve siyasal politikalarını çizmektedir. IMF, AET, Dünya Bankası resmi kurum haline dönmüştür. Batılı bankalar ulusumuzun sosyal bilimcileri gibi bize reçete sunmaktadır.

SIA, ABD ile imzalanan bir uşaklık anlaşmasıdır. Parlamento, basın, sendikalar, dernekler, meslek örgütleri, aydınlar, gençler, Türkiye'nin tüm dirl güçleri bu uşaklık anlaşmasını redd edecektir, toprak bütünlüğümüzü güvence altına alarak tehlikeye sokmaya kimsenin gücü yetmeyecektir. Yurdumuzun geleceğini halkınız belirleyecektir.

"BU ANLAŞMAYI CHP HAZIRLAMIS, AP İMZALAMISDIR"

MİLLİ SELAMET PARTİSİ MİLLET MECLİSİ GRUP SÖZÜCÜSÜ ŞENER BATTAL'IN YOROVOS'E ÖZEL DEMECİ:

SIA, İhtiva ettiği bükümler bir yana, imzalandığı zaman İtalya ile makastlı bir zamanlama hesabıyla yapılmıştır. Ortadoğu'da sıcak günlerin hatta savaş bulutlarının dolaştığı, ABD'nin İran'a müdahale eden bahaattığı bir zamanda akdedilmiş, Türkiye'yi siyasal emirvakiilere mecbur etmek amacıyla yapılmıştır. SIA, Sovyetlere karşı işbirliği amacıyla yapılan bir anlaşma olduğu halde İslam ülkelerini rahatsız edecek zamanlama ve muhtevale yapılmıştır. Ve NATO'ya ait sakeri birliklerin Mısır'da toplanarak Basra Körfezine tehdit oyunları dahil bu anlaşmaların imzalandığı tarihte sadiif etmiştir. Essen NATO'da emek mukabele stratejisi kabul edilmiş Türkiye'nin Sovyet tevacivü karşısında korunmasını da zayıflatmıştır.

Bu bakımdan SIA daha ziyade ABD'nin menfaatinde beklenmektedir. Türkiye'de bir takım üsler ve havaalanlarının İslam ülkelerine karşı kullanılmayacağı garantisizdir. Türkiye hükümetinin hakları ile bağdaşmayan bir anlaşmaya imza atmıştır. Bütün bu düşünceler Türkiye işçi altında SIA, CHP İktidar tarafından hazırlanmış ve AP İktidar tarafından aynen kabul görülmüştür. Masum şekilde gösterilerle çerçeve anlaşmasının ek protokolleri ve uygulama metinleri kamuoyundan saklanmıştır. Bu gılgıllık son derece anlamlıdır. AP İktidar, ABD'nin güldesinde, onun dediklerini gözü kapalı uygulayan dış politikası anlayışından kurtulmalıdır.

SIA'ya Karşı Mücadele Anadolu Basınında...

*KÜLELİK ANLAŞMASI SIA'NIN REDDEDİLMESİ YOLUNDA YURDUN DÖRT BİR TARAFINDA BİLİMSEL SOSYALİSTLERİN ÖNCÜLÜĞÜNDE, TÜM ANTI-EMPERYALİST GÜÇLERİN KATILIMYLA GİDEREK YÖKSELEN MUCADELE, TEKELİK BASININ AMBARGOSUNU KIRIYOR VE ANADOLU BASININDA İLGİLE İZLENİYOR. BİRÇOK YEREL GAZETE, MUCADELENİN SAFINDA YERLERİNİ ALIYOR.

*KONYA'NIN SESİ - KONYA, (23 Mayıs 1980): "TİP, ABD ile imzalanan savunma işbirliği anlaşmasını reddetti" başlığı ile verilen haber şöyle:

"Türkiye İşçi Partisi Konya İl Başkanlığına yapılan açıklamada, ABD ile imzalanan Savunma İşbirliği Anlaşmasını eleştirmiştir.

"İl Başkanı Erhan Görüngöz imzasıyla yayımlanan bildirisinde, bu anlaşma ile egemenlik halkının emzandan bir bölünüşünin ABD emperyalizmine terk edilmiş olduğunu savunmuş, üstlerin yönetiminin NATO ve ABD komutanlığına devredildiği belirtilmiştir. Açıklamada, tüm demokratik güçlerin bu anlaşmaya karşı çıkması istenmiştir.

*GÖNEY - MERSİN, (24.5.1980): "Türkiye İşçi Partisi Savunma İşbirliği Anlaşmasına hayır denilmesini istedi" başlığı altında şu haber yer alıyor:

"Türkiye İşçi Partisi bir açıklama yaparak Savunma İşbirliği Anlaşmasına hayır denilmesini istedi.

"Türkiye İşçi Partisi'nin açıklaması şöyle:

"ABD ile MHP ve MSP destekli AP hükümetinin imzaladığı işbirliği anlaşması ulusal bağımsızlığımıza indirilen yenil ve ağır bir darbedir: bir kölelik anlaşmasıdır.

*DEVRİM - MUĞLA, (24.5.1980): "TİP İl Başkanlığı SIA'ya ilişkin bir açıklama yaptı" başlığı ile verilen haber, şunlar belirtiliyor:

"(SIA) Savunma İşbirliği Anlaşması'nın TBMM'de görüşülmeye başlanacağını ifade edildiği önlümezdeki günlerin önemli üstüne basına açıklama yapan TİP Muğla İl Başkanlığı bu anlaşmaya karşı durmanın yurtseverliğin bir gereği olduğunu savunmuş ve tüm ilerici güçleri ilde ve cephe birliğine çağırmıştır."

*İLKADIM - MUĞLA, (24.5.1980) "Pazar günü SIA'ya protesto,ulusal bağış ve basın miting'i yapılacak" başlığı ile verilen haber şöyle:

"Meclislerde önlümezdeki günlerde konuşulacak olan ve Amerika ile Demirel İktidar arasında imzalanan Savunma İşbirliği Anlaşması (SIA'ya) protesto amacıyla düzenlenen yürüyüş ve miting yemini ilimizde yapılacaktır.

"Bildiriği gibi Demirel Hükümeti, meclislerin bilginine ve onayına sunmadan bir süre önce Amerika Birleşik Devletleri ile Savunma İşbirliği Altında bir anlaşma imzalamıştır. Olayın yankıları daha ilk günlerde kamuoyunda belirniş ve imzalanın anlaşma büyük tepki görmüştü. İlk anlaşma meclislerle getirilmeyen anlaşma imzalandıktan sonra birkaç gün önce komşularında görüşülmeye başlanmıştır."

TÜRKİYE - SOYUETLER BİRLİĞİ İLİŞKİLERİNİN 60. YILI

2 Haziran Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki ilişkilerin 60. yıldönümü. İki ülke arasındaki ilişkiler, 60 yıl önce, TBMM Başkanı Mustafa Kemal Atatürk'ün V.J.Lenin'e, iki ülke arasında diplomatik ilişkilerin kurulmasını yolundaki iktidarlerini de getiren mektubundan sonra iki Türk beytinin Moskova'ya ziyareti ettiği 2 Haziran 1920'de başlamıştı.

Türkiye halkının emperyalizme karşı mücadelesini çetin yıllarda TBMM'nin Lenin'e gönderdiği mektup, o yıllardaki haberleşmenin olağanüstü güçlüklerine karşın, Sovyet Cumhuriyeti tarafından yanıtlanarak gerçekleştirildi. Bu yanıtta, Sovyetler Cumhuriyeti Hükümeti'nin, Türkiye halkının bağımsızlık ve egemenliği uğrunda yaptığı kahramanca mücadeleyi çok büyük bir ilgiyle izlemekle olduğu ve Türkiye için bu çetin günlerde her iki halkın bütüncül dostluğu sağlama teminini istemekten mutlu olduğunu duyduğu kaydedildi.

Mustafa Kemal Sovyet Cumhuriyeti Dışişleri Halk Komiseri Georgi Çiçerin'e gönderdiği bir telegrafında yazıyordu: "Bize, heroldi şifrelerle karnakla yetinmeyin! İki yıl önce aynı sınırların altına düşürülmüş bir milletin, bu mücadelede yardım eden ve zulmün dinine yitmişinden ebediyen ayrılmış için gönlümüzün acıları çevre çeken Rus halkına karşı Türk halkının beslediği hayranlık duygularını bildirmek bana çok büyük bir mutluluk veriyor."

GERÇEK BİR KARAGÜN DOSTLUĞU

İki kahraman halk arasında yakın dostluk gerçek bir dostluk olduğudur. Her iki genç cumhuriyet 1920 yılında son derece güç koşullar altında buluşuyordu. Her iki genç cumhuriyetten biri toplumsal kurtuluşu geri döndürmek için, diğeri uluslararası savaşın boyuna hiçbir karşılık beklemeden, 40 bin Türk, 45 bin kadık memur, 1921'de 6.5

Markızizm-leninizm Bolşevik Partisi'nin önderliğinde ilk kez zafer alıp, insanlığı yepyeni bir çağın başlangıcına getirirken ve daha doğum sancuları dinmemişken, genç ulusal kurtuluş hareketleri yardımını en başa koyuyordu. Ekim Devrimi, emperyalizmin zincirlerini kırması için, Kuvayı Milliye Türkiye'ye yardım koşuyordu. Rusya Sosyalist Federatif Sovyet Cumhuriyeti Dışişleri Halk Komiseri Çiçerin, Anadolu'da Sivas Kongresi'nin yapıldığı sırada, hâtrâ daha iki ülke arasındaki ilişkiler bilri kurulmadan önce, 15 Eylül 1919'da "Türkiye işçi ve köylülerine" yazınadığı bildiriyle şöyle diyordu: "Sovyetler Rusyasının işçi ve köylü hükümeti, buca hayati ve sorumluluk isteyen bir dönem için sizin emvamlarınıza yardım eder. Türkiye işçi ve köylülerinin, birleşik güçleriyle Avrupa şerhatları yenmek içinde de, kendi mücadelelerini ilerletmek için, birer dostluk dostu olarak yanınıza başvuruyoruz."

İki hükümet arasında 16 Mart 1921'de imzalanan Dostluk Antlaşması'nda da, "Doğu uluslarının ulusal ve kurtuluş hareketleriyle, yenedi bir toplumsal düzen için Rus işçilerinin açtığı savaş sırasında bir 'aynuluk' gördükleri" belirtiliyordu. "Bu düşünceler salında ulusal kurtuluşumuzda Ekim Devrimi'nin etkilerini gösteriyor. Ekim Devrimi'nin işçi ve köylü mücadeleleri kesin bir yenilgiye uğratmasında ulusal kurtuluş savaşlarının emperyalizmi zayıflatan darbeleri en denberi önemli olan, ulusal kurtuluş hareketleri için yeni bir dönem açılmış olmasındadır. Politik bağımsızlık ancak köklü antiemperyalist dönüşümlerle gerçekleştirildiği zaman, ancak o zaman, ulusal kurtuluş toplumsal kurtuluşu doğru yol alabilecektir, emperyalizmin ve yeni sömürgeciliklerin boyundurucu parçalanacaktır."

Sovyet Rusya Cumhuriyeti Türkiye halkına siyasal alanda elini uzattı, mal ve askeri desteğini de esirgemedi. Lenin'in ülkesinden kurtuluş savaşının boyuna hiçbir karşılık beklemeden, 40 bin Türk, 45 bin kadık memur, 1921'de 6.5

milyon ve 1922'de 3.5 milyon ruble ile daha birçok top, bomba vb. silah Anadolu'ya sevkedildi.

POLİTİK BAĞIMSIZLIĞIN EKONOMİK BAĞIMSIZLIĞA ZERİNLENMESİ ZORUNLULUĞU

Bu dostluk, ulusal bağımsızlığın kazandısından sonra yeni bir dönemece girildi. 1930'larda Malatya ve Bez Fabrikasının, Kayseri, Nazilli tekstil kombinelerinin kurulması ve öteki yardımlarla yapılan ekonomik desteklerin, ülke sayınıdev devlet sektörünü oluşturmasına önemli katkıları olmuştu. Ne var ki, genç yeni yıllarda kapitalist emperyalizmin büyümeyle birlikte, büyük fedakarlıklarla kazandığı ekonomik tehlikeyle atılıyordu. Burjuvazi, savaşın güçleri yeni bağlaşıklar olarak belirliyor ve emperyalist güçler yerli işbirlikçileriyle birlikte ekonomik bir yansıma geçiriyordu. Savaşın aklınca fedakarlıklarla kazanılan halkın alın terine ve emeğine karşı...

Uluslararası kapitalizmin işbirliğinin derinleşmesi, kardeş dostluğunun da sıklıkla zorunu köhürdü. Ve Türkiye ve Sovyetler Birliği arasındaki dostluk ve kardeşlik üzerine daha sonraki kuşaklar için açılacak çok kapıya bir perde çekildi.

Bu sonuy, gerek ülkemiz, gerekse bütün ulusal kurtuluş hareketleri için vazeçilen bir noktaya öne çıkarıyordu: Halkların kurtuluşu yalnızca politik bağımsızlığın kazanılmasıyla sınırlanmadığına, ulusal kurtuluşun yarım kalması, yeniden bağımsızlık pençelerine düşülmesi kaçınılmazdır. Politik bağımsızlık ancak köklü antiemperyalist dönüşümlerle gerçekleştirildiği zaman, ancak o zaman, ulusal kurtuluş toplumsal kurtuluşu doğru yol alabilecektir, emperyalizmin ve yeni sömürgeciliklerin boyundurucu parçalanacaktır. ■ semih gümüş

iki ülke iki tavır

SOVYETLER Birliği, Türk-Sovyet ilişkilerinin başlanmasının 60. yıldönümünü, iki ülkenin ekonomik, kültürel ve politik ilişkilerinin karşılıklı çıkartara saygı, işbirliği ve dostluk temellerinde geliştirilmesini bir vesilesi olarak değerlendiriyor. Türkiye hükümeti ise farklı bir yaklaşım ve tavır içinde bu dostluk elini itiyor.

İLİŞKİLERİN geliştirilmesi için yapılan dostça çabaların karşılık, temel işlevi Sovyetler Birliği'ne yönelecek bir saldırıya karşı, "Savunma ve İşbirliği Antlaşması" imzalanıyor, meclislere onay için sunuluyor. ABD'nin dümen suyunda Olimpiyatları boykot girişimlerine katılmıyor ve sosyalist ülkelerle ekonomik ilişkilerin engellenmesi için yeni düzenlemeler yapıyor.

İki ülkenin, iki hükümetin tavırları, yaklaşımları üzerinde önemle durulması gerekiyor. Türkiye diplomasisine yön verenler, uzanan dost elini Sovyetler Birliği'nin dış politikada içinde olduğu "yalnızlık"tan kurtulma manevrası olarak değerlendirmek ve böyle sunmak istiyorlar.

SOSYALİST ülkelerin, daha Lenin döneminde belirlenen ve Türkiye'ye uzanan dostluk eylemi somutlanan dış politikalarını böyle bir iddia ile emekçi halkın saklamak mümkün değildir. Bu dostluk eli Kurtuluş Savaşında emperyalizme karşı mücadeleden halka uzanan aynı eldi. Bugün de derin bir burunluk böyle ülkemize dostça Sovyetler Birliği'nin Lenin'in emperyalizme boğuşan Sovyet Rusyasından daha yalnız durumda olduğunu iddia ve ispat etmek zorundadır.

ULUSLARARASI tekelin denetimindeki büyük kitle letişim araçlarının yön verdiği gerçekleri çarpıtan haber akması rağmen böyle bir görüşün imandırıca olması çok zor. Sovyetler Birliği'nin uluslararası düzeyde "yalnızlık" içinde olduğunu ileri sürülebilir için önce "devekuşu" olmayı başarmak gerekiyor. Ama yine de yaratılmak istenen böyle bir izlenimin üzerine gitmek yarar var.

OLİMPİYATLARI boykot eyleminin koskocaman bir fiyasko ile sonuçlanması bu gerçekin bambaşka olduğunu göstermeye yeterlidir. Boykot çağrısına uyanlar, bazı emperyalist ülkelerle, onların güdümünde, işbirlikçilerin çoğunluğa baskı rejimleriyle yonttıkları sınırlı sayıda devletten ibarettir. Tabii bir de Çin'i unutmamalı. İngiltere ve Fransa gibi emperyalist ülkelerde daha sınıyal iktidarlar kendi demokrasi güçlerinin tepki karşısında boykota katılmayı sağlayamadılar.

DIŞİŞLERİ Bakanı Erkmen'in sonuçlarından yakındaki İslam Ülkeleri Konferansı da bu konuda başka bir örnek. Görülüyor ki, Türkiye'de büyük tekelin iktidarı böyle bir yalvarı ileri sürmeye iten, başka bir ihtiyacıdır. Bu da başka bir gerçeğin saklanmak istenmesidir.

Bu gerçek, emperyalizmin patronu ABD'nin soğuk savaş koşullarını geri getirmeyi hedefleyen tirmanna politikasında Türkiye'ye yeni görevlerin yüklenmekte olduğunu, Bakan Erkmen'in İslam Ülkeleri Konferansı sonrası sözleri, bu açıdan ilginçtir. Türkiye'nin Bandung Konferansı'ndaki gibi emperyalizmin sözcüğü rolünü benimsemeye yönelmişin belirtileri ortaya çıkmaktadır. Umudunu dışarıdan gelecek paralara bağlayan, ülkemizi yasadın bulunduran çıkarma yetenek ve kapasiteyi olmayan tekelci iktidarlar yardımıyla yabancı sermayeye peşkeş çekilmekle kalmamakta, onu bir "nükleer merkezlik" haline çevirebilecek imceralara sürüklenme tehlikesini de yaratmaktadır.

BÖLGE bir tehlike olasılığı yanında, dış politikada dünya bantçı güçleri ile kurulaçak karşılıklı çıkartara dayalı ilişkilerin ülkemize getireceği sayısız yararlar da, yokluk ve yoksulluktan ezilen emekçi halkımız mahrum edilmektedir.

Bu görüşün son verilmelidir. Bu yolda atılacak ilk adım mevcut hükümetin bir an önce düşürülmesidir.

■ raif kaya

"Ne kadar istenirse de, yeni soyuyetler birliği, burjuvazi ve işbirlikçilerin bir arada halkı sömürmesini, o da değil tekelci Komünistleri Tiberi Kapısında Tiberi nöbetçi var! Qvarinde Tiberi de büyük dalgaları oluyor! Ortak savunma tekelci devleti hükümeti! Özgür devletini kendilikle Türkiye hükümetinin elinde! Bu özer anlaşıma dışında kullanılmıyolar!"

- (...) Daha sonra Genelkurmay Başkanlığı da yavaşca olan Orgeneral Refik Tuğra şöyle anlattı: "Açıkça söyleyeyim ki, belli anlaşmaların mahiyetini pek iyi biliyoruz. 1963 yılında 3. Ordu Komutanıydım. Yüz günü Trabzon'daki 1000 askerle beraberiyim. Trabzon'da, Komutanım, yukarıda Amerikan 688. ve 889. Tümenleri vardı. Güneşin altında, bu iki tümenin Amerikan Albay birliğiyle beraberiyim. Karşılıklı, Albay, kaptan, kulak, yemekte, mutlak gibi tesatleri geçirdi. Biraz ötekil tarafı demir kalesine çevirdi 'gerçek işe' sorduklarında, Amerikan Albay yolunu kestirdi. Çirakmendil Bursa'ya ancak Amerikan uçuşu oğru yoldu. Yeterli miktarda girebilir."
- Ben Ordu Komutanıyım. Bandırma'da görevim de öyle bana attır. Albay, Trabzon'da imar oğruca...
- Emir böyle...
- Bu, hükümetin haklarımızı tecavüz ediyor mi?
- Ama belli anlaşmalar var... Bir viki almaz mıyız Sayın Paşam?"

Bilinmeyen yılların değin sürdürüldüğü yayınların yansısı el kitapları dizisine bağışyor. Güncel siyasal, sosyal ve ekonomik olaylara açıklık getirecek nitelikte, belli konularda uzmanlaşmış kişiler tarafından hazırlanmış kitapçıklarından oluşacak bu dizi. Onur Güvenli'nin hazırladığı ilk kitapçığımız "Savunma ve İşbirliği Antlaşması üzerine. İHANET ANTLAŞMASI - SIA adını taşıyor. Adres: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş - İSTANBUL.

İşbirlikçi hükümetin, ABD emperyalizmiyle ilişkilerini 'yasallaştırarak' amacıyla imzaladığı ve meclislerden geçirmeye çalıştığı kölelik anlaşmasına karşı yurdun her yerinde gençler, eylem birlikleri biçiminde seslerini yükseltiyorlar: "SIA'ya Hayır" diyorlar. Geçtiğimiz hafta içinde de Salihli (Manisa), Bulancak (Giresun), Gebze (İzmit) mitingleri yapıldı, gençliğin bu konudaki kararlı tavrı gösterildi.

gençlik ulusal bağımsızlık ve barış bayrağını yükseletiyor

■ SALIHLI MİTINGİ: GENÇLİĞİN EYLEM BİRLİĞİNİN ANTIEMPERYALİST SESİ

31 Mayıs günü, Manisa Salihli ilçesinde Genç Öncülerin ve İlerici Gençlerin eylem birliğiyle "SIA'ya Hayır" miting ve yürüyüşü yapıldı.

Genç Öncülerin önerisi üzerine, Salihli düzeyinde geliştirilen eyleme yönelik birlik, miting ve yürüyüşün düzenlenişindeki uyumlulukla kendini gösterdi. Güvenlik kuvvetlerinin tüm engellemelerine, hatta kimlik kartları "yıpranmış" olanları gözaltına alma gayretlerine karşın, Salihli gençliği kararlılığını duyur-

du. Mitingte gençliğin ve bilimsel sosyalist gençlerin antiemperyalist görüşlerini, SIA'ya karşı çıkılış nedenlerini anlatan Hasan Keskin'in konuşması, gençlerin tekyükten haykırarak sloganlarla bütünlüştü. Bini aşkın yurtseverin katıldığı miting, antiemperyalist güçlerin, kararlı bilinçlerini ve disiplinlerini sergiledikleri yürüyüşle sonuçlandı.

■ BULANCAK: ANTIEMPERYALİST MÜCADELENİN ÖNÜNE KİM ÇIKARSA KİTLELERİN SELİ ALTINDA EZİLİR

Bulancak'ta Genç Öncülerin önerileriyle gerçekleştirilen eylem birliği miting 3 Haziran günü Genç Öncülerin, İlerici Gençlerin, Sosyalist Gençlerin katılımıyla yapıldı.

Eylem birliğine katılmaları için çağrı yapılan "Kurtuluş" grubunun miting gerektire zora da başurmaktan kaçınılmayarak engelleyeceklerini açıklamaları, antiemperyalist mücadelede nasıl yaklaşımların gösterdi ve miting günü kitlelerin haykırarak sloganlarla yanıtlandı.

Miting öncesi, Bulancak içinde ve köylerinde yapılan yize yakın kahve toplantısı, dağıtılan dört ayrı bildiri, asılan pankartlar ve miting günü, sabah erken saatlerden başlayan yayınlarla yükselen potansiyel, miting ve yürüyüşte en yüksek boyutlara ulaştı. Güvenlik kuvvetlerinin, erken saatlerde meydana gelmeye başlanılan engellemeleri, toplananları dağıtmalarına karşın, beşyüzü aşkın yurtsever eylem birliğinin disiplini altında antiemperyalist sloganları yükseltti. Karadeniz emekçilerinin bu antiemperyalist gösterisi, işbirlikçilere, istemeden de olsa onlarla aynı konuma düşümlere önemli bir yamıt oldu.

■ GEBZE MİTINGİ: GENÇLİĞİN ANTIEMPERYALİST ATEŞİ SÖNDÜRÜLEMEZ

Gebze'de 31 Mayıs günü Genç Öncülerin önermeleriyle eylem birliği miting gerçekleştirildi. Beşyüzü yakın yurtseverin katıldığı ve baştan sona büyük coşkuyla gerçekleşen miting, Türkiye'nin tümünde olduğu gibi burada da gençliğin SIA ve benzeri kölelik anlaşmalarına geçit veremeyeceğini gösterdi.

■ ANKARA: BASKI VE YASAKLAMALAR ANTIEMPERYALİST BİRLİNCİ YOKEDEMEZ!

Ankara'da Genç Öncülerin, İlerici Gençlerin, Sosyalist Gençlerin ortak olarak düzenledikleri "SIA'ya Hayır" gösterisi Maltepe'de gerçekleştirildi. Asılan pankartlar, yapılan konuşma, dağıtılan pullar ve sloganlarla coşkulu biçime dönüşen gösteri, semtin kalabalık olduğu bir saatte gerçekleştirildi. Kitlelerin de katıldığı gösteri, aynı zamanda faşistlerin ele geçirmek için siirekl saldırdıkları bir bölgede gerçekleştirilmesiyle de önem kazandı.

Gençler SIA'ya hayır diyor...

ÇAĞDAŞ GAZETECİLER DERNEĞİ GENEL KURULU YAPILDI

- KONGREDE CHP'Lİ İLERİCİLER, BİLİMSEL SOSYALİSTLERLE, GERİCİ KANAT İŞE MAOÇULARLA BİRLİKTE DAVRANDI.
- İKİ LİSTENİN KATILDIĞI SEÇİMLERDE DERNEK BAŞKANLIĞINA YILMAZ ATEŞ, GENEL SEKRETERLİĞE DE AHMET ABAKAY YENİDEN SEÇİLDİLER.

Çağdaş Gazeteciler Derneği 3. Olağan Genel Kurulu geçiğimiz hafta Ankara'da yapıldı.

İlhamî Sosyalizm Divan Başkanlığı yaptığı Genel Kurul olgun bir tartışma ortamı içinde geçti ve iki liste halinde girilen seçimler sonunda İlerici, demokrat ve sosyalistlerin oluşturduğu liste yönetime getirildi. Dernek başkanlığına Yılmaz Ateş, Genel Sekreterliğe de Ahmet Abakay yeniden seçildi. Yönetim Kurulu üyelerine ise Ekrem Meral, Alaattin Orhan, Enver Dehşek, Ufuk Gökdemir ve Atilla Apant getirildiler.

Yönetime gelen Batenin karışına çıkan liste, bir grup CHP'nin desteği ile 71 oya aheken, İlericilerin ve bilimsel sosyalistlerin oluşturduğu liste CHP'nin

İlerici kanadına mensup delegelerin de desteğini alarak 109 oy aldı.

Çalışma raporu üzerindeki tartışmalar arasında dikkati çeken bir nokta, kaybeden liste yanlısı delegelerin Afganistan Devrimi ile ilgili olarak raporunda yer alan değerlendirmeleri eleştirirken, gericilerle ve TKP'li maoçularla nesnel olarak aynı konuma düşmeleri oldu.

ÇGD Genel Kurulunda kabul edilen karar tasarımlarında da özelle şöyle denildi:

"ABD emperyalizminin ülkemiz üzerindeki yeni kafaçısı SIA'nın parlamentoda onaylanmamasını, ÇGD üyelerinin bu konuda kamuoyunun aydınlatılması çabalarına etkin biçimde katılmalarını,

"Emperyalizmin saldırganlığı NATO'dan çıkılarak bağımsız bir dış politika güdümesini;

"Topraklarımız üzerinde bulunmaları, komünizmin için ciddi bir tehdit ve dünya barışı için sürekli bir tehlike unsuru olan ABD üs ve tesislerinin sökülmesini, bütün komünizmlerle dostluk ilişkilerinin geliştirilmesini ister.

"Meslektaşlarımız da içine alan faşist saldırılara karşı iktidardan yanlı tutumunu kınar, cinayet odaklarının vakit geçirmekten dağıtılmasını talep eder.

"Bu arada, Anayasa'nın gerici yönde değiştirilmesi çabalarının ardında yatan güçleri anlamakta önemsize müden görevler vardır.

"Kucaksı, faşist tutumunu paktürmede, içki afusu

bilimi doğrultusunda kavrayan içli ve emekçilerin anıfaşist antiemperyalist mücadelesinde demokrat güçlerinin cephe ve eylem birliğinin övülmesinde, geliştirilmesinde Çağdaş Gazeteciler Derneği'nin basın yayın emekçileri arasında üzerine düşen görevi aktif olarak yerine getirmesini beşir.

"Ayrıca halklarımızın dostluk ve yakınlaşmanın parlık bir simgesi olan Olimpiyat Oyunlarına karşı ABD emperyalizminin yürüttüğü baltalama çabalarını şiddetle kınar, emperyalizmin güdümlendiği iktidardan ve Türkiye Olimpiyat Komitesinin 1980 Moskova Olimpiyatlarına katılmasına kararını emperyalist dayatmalarına boyun eğdiğin yeni bir örneği olarak değerlendirir."

MEMURLARIN GÜÇ ve EYLEM BİRLİĞİ

İSTANBUL — TUM-DER'in en büyük şubelerinden biri olan Kadıköy şubesi genel kurulu 24 Mayıs günü yapıldı.

Bilimsel sosyalist memurların oluşturduğu Demokratik İçin Birlik grubunun yaptığı "tek liste" çağrısı tabanda geniş destek buldu ve Demokratik İçin Birlik, Demokratik Merkezîyetçiler, Devrimci Demokratlar ve Devrimci Memur Hareketi kongreye ortak bir çalışmaya gittiler. Bu ortak çalışma, "Devrimci Memurlar" adıyla kongreye katılan grubun yalına dayalı, ilkesiz, devrimci düristlükten uzak çabalarını etkisizleştirdi. Seçimleri 130'a karşı 166 oyla Birlik listesi kazandı. Kongrede, memurların Teklist ve Maden-İş sendikalarından sonra mücadeleleri veren işçilerin yanında olduklarını dile getiren kararlar alındı.

Görev bölüşümü sonucu şube başkanlığına getirilen Ahmet Karosmanlar YÜRÜYÜŞE şunla-

rı söyledi: "Kongre öncesinde Kadıköy bölgesinde memurların iş ve güç birliği konusunda atılmış önemli adımların kalıcı kazanımlara dönüştürülmesi ve memurların demokratik cephesi içinde yerlerini alması önümüzde duran en önemli görevdir."

Öte yandan, İstanbul'da bilimsel sosyalist memurların sürdürdüğü iş ve güç birliği çalışmaları, Eşel-Mobil'e karşı Demokratik İçin Birlik, Birlik Dayanışma grupları tarafından yürütülen ortaklaşa eylemlerle yeni boyutlara kazandı. Ortaklaşa çalışmalar yüzlerce bildiri dağıtıldı, işyerlerinin çevrelerini "İşçiler-Memur elele, Eşel-Mobil çözüme", "Katsayı ifas etti, sıra Eşel-Mobil'de", "Eşel-Mobil'e hayır" yazılı pullar süsledi. Eşel-Mobil'in anlatılan büyük boy duvar gazeteleri yapıldı. Bir çok işyerinde konuşmalar ve gösteriler yapıldı.

GENÇLİK HAREKETİNİN EYLEM BİRLİĞİ ve ÖZGÜN EYLEMLER

Antifaşist mücadelede cephe ve eylem birliğinin yakıcı önemi bugüne kadar pek çok kez yinelenmiştir. Eylem birliğinin, Türkiye gibi faşizmin güncel sorun olduğu bir ülkede bunca öne alınması, hemen tüm politik gruplarca benimsenir olması, ya da en azından öyle görünmesi olağan bir konudur. Dahası bu konu, faşist terörün baştan beri en öncelikli saldırı hedeflerinden olan gençlik için çok daha önemlidir.

Bilimsel sosyalist gençlik hareketi de bu gerçeği, net biçimiyle en azından geçtiğimiz yılın son aylarından beri programına almış, politikasına buna göre belirlemiştir. "Tek Parti Tek Cephe" belgesiyle de daha bir somutlanan bu gençlik cephesi politikası, yine en azından şematik olarak gençlik kitlelerine sunulmuş, tartışmaya açılmış ve giderek eylem hedefleri biçimine dönüşmüştür.

Gençlik hareketi, yayınladığı çeşitli belgelerle de bu konuya verdiği ağırlığı göstermiştir. Eylem birliğini, gençlik cephesinin oluşmasının ilk adımları olarak gördüğünü, birimler düzeyinde oluşturulacak eylem birliklerinin can güvenliği sorununun başlıca çözüm yolu olduğunu açıklamış, bu anlamda önemli deneyimler çıkarabilecek hareketler örgütlemiş ya da içinde yer almıştır.

Birimler düzeyinde olduğu kadar merkezi çalışmalara da büyük değer veren gençlik hareketi, bu yöndeki görevlerin başarılmasında da en önde bulunmuş, eylem birliğini zedeleyecek tüm davranışlardan titizlikle kaçınmış, böylece davranışlara karşı da ilkesel bir tutum içinde olmuştur.

Kısaca özetlenirse, bilimsel sosyalist gençlik hareketinin son yedi ayına eylem birliği çalışmaları hakim olmuştur denilebilir. Ne var ki yine bilindiği gibi, gençlik cephesinin örülmesi bir yana, kalıcı bir eylem birliğinden bile söz edilmesi bugün için kolaylıkla olanaklı değildir. Kimi çok önemli dersler içeren eylemler katarılmış, bu eylemlere giden süreçte önemli tartışmalar yapılmışsa da, iyimser bir yorumla bile işin çok başında bulunduğu bir gerçektir. Ve ortaklaşa yapılanların yanı sıra yapılamayanlar gözlemlendiğinde de olumsuz bir tablonun görüleceği açıktır.

Böylesine bir konuda, bilimsel sosyalist gençlik hareketi ya eylem birliğini yanlış kavrayarak, eylem birliği dışındaki çalışmaları tümüyle yok sayacaktır. Ya da yapması gerekeni yapacak, öne eylemi koyacaktır. Gerçekte bunun bir seçenek olmadığı da çok açıktır. Gençlik ha-

reketi için, çıkan olumsuzluklar nedeniyle eylesizlik hattına düşmek gibi bir sorun olmamalıdır ve yoktur.

Gençlik hareketi, eylem birliğini öne koymaktadır. Ancak, kendi örgütlülüğünü güçlendirecek yöndeki çalışmaların da eylem birliğinin oluşmasına kalıcılık kazanmasına yardımcı olduğunu bilmektedir. Gençlik hareketi eylem birliğini öne koymaktadır, ancak, gençlik cephesinin, kalıcı eylem birliğinin önündeki sorunların aşılmasının da eylemden geçtiğini bilmektedir. Bu anlamda gençlik hareketinin, örgütlülüğünü güçlendirecek özgün eylemlerini güçlendirmek kadar, antifaşist mücadelede yükseltecek özgün eylemler de gündeminde olmak zorundadır. Olumsuzlukların aşılabilmesi nedeniyle özgün biçimde örgütlenen antifaşist eylemlerin, eylem birliğinin karşısında olduğunu düşünmenin de yine en iyimser biçimiyle sorunu kavrayamamak olduğu görülmelidir.

Gençlik hareketi eylem birliğine büyük değer biçmektedir. Bunu pek çok örnekle de kanıtlamıştır. Ancak gençlik hareketi hükümetin düşürülmesi, kölelik antlaşmasının yırtılması türü eylemleri de örgütlemeye yükümlüdür. Ve örneğin son "SIA'ya Hayır" eylemlerinde de görüldüğü gibi, bu tür özgün çalışmalar da eylem birliğine giden yolda köşe taşı olmaktadır.

Gençlik hareketi bu gerçekleri somut biçimde yaşamakta ve bilmektedir. Hiç kimsenin, antifaşist eylemleri yükseltmesi nedeniyle, bilimsel sosyalist gençlik hareketine söyleyeceği söz olamaz. Bilimsel sosyalist gençler üzerlerine düşen sorumlulukların bilincinde eylem içindedirler ve bu hatlarını geliştirerek sürdüreceklidir.

Genç Öncüler kitle eylemlerini yaygınlaştırıyorlar...

TÜS

**OLİMPİYATLARDA
MOSKOVA'DA BULUŞALIM
AEROFLOT
Soviet airlines
Resmi Olimpiyat taşıyıcısı**

Ankara: Kızılay, Kumrular Sok. 8/C, 17 00 06 - 16 39 00
İstanbul: Taksim, Mete Cad. 30, 43 47 26 - 43 47 26

NAZIM HİKMET ve MARKSİST ESTETİK

■ aziz çalışmalar

BU YAZI, NAZIM HİKMET'İN TÜRKİYE'DE YAYINLANMIŞ KİTAPLARINA DAYANILARAK YAZILMIŞTIR. YAZARIN BU KONUDAKİ ÇALIŞMALARI, NAZIM HİKMET'İN TÜRKİYE'DE YAYINLANMAMIŞ YAZILARINI, KONUŞMALARINI, MEKTUPLARINI DA KAPSAYACAK BİÇİMDE İLERİYEYÖNELİK OLARAK SÖZLETTİRİLDİ. BU ÇALIŞMALARIN SONUCUNDA "NAZIM HİKMET - SANAT VE EDEBİYAT" ADLI BİR KİTAPIN OLUŞMASI AMAÇLANMAKTADIR. YÖRÜYÜŞ, BU ÇABANIN İLK ÜRÜNLERİNİ YAYINLARKEN, MARKSİZM VE SANAT, SANATTA MARKSİZM-LENİNİZM İLKELER, MARKSİST ESTETİK VB. KONULARDA TÜRKİYE'DEKİ ÇALIŞMA, TARTIŞMA VE DÜŞÜNÇE ORTAMINA YENİ BİR AÇILIM GETİRDİĞİ İNANCINDADIR.

Yazımıza doğrudan doğruya şu öneriyle başlamak istiyoruz: "Türkiye'de marksist estetiğin kurucusu Nazım Hikmet'tir"

Burada, ilkbakışta şüpheli ya da kolayca verilmemiş bir yargı gibi gelebilecek olan bu olguyu elden geldiğince kanıtlayarak açıklamaya çalışacağız.

Öncelikle şuna değinmek isteriz ki, tarih boyunca bütün büyük sanatçılar, yalnız kendi sanatsal yaratımlarıyla değil, ama aynı zamanda, sanat üstüne kendi düşünceleriyle de, sanatın en genel yollarının bilimi olan estetik özü katkılarla bulunmuşlardır. Söz gelişi, Diderot, Lessing, Schiller, Goethe, Tolstoy, Gorki, Brecht gibi yazarlar, yalnız yapıtlarıyla değil ama sanat üstüne düşünceleriyle de estetik bilimi alanı içinde yer alırlar. Bu belki de yeni bir sanat anlayışı getiren sanatçıların bu anlayışı aynı zamanda kuramsal olarak temellendirebilmeye kaygılarından doğmaktadır. Ama gerçek şu ki, böylesine kuramsal yönü olmayan kimi büyük sanatçılar da, salt kendi özgün yaratımları dolayısıyla, estetiğin sadece bir nesnesi değil, ama aynı zamanda bir örneği olarak, genel anlamda diğer estetikçilerdir, çünkü, kendi tarihsel gelişmeleri içinde sana-

tin yepyeni yasallıklarını kendiliklerinden bulmuşlar ve yapıtlarıyla bu yasallıkların birer anlatımı olarak ortaya koymuşlardır. Bu açıdan bakıldığında, hiç kuşkusuz, Nazım Hikmet de en azından böylesine bir sanatçıdır; bir başka deyişle, Nazım Hikmet de yapıtlarıyla ve sanat üstüne düşünceleriyle, gününde sanatın yepyeni yasallıklarının ortaya koyduğu kadar, genel olarak sanat, sanatın özü, yapısı ve gelişmesi üstüne de birçok önemli, temel bilimsel düşünceler dile getirmiştir.

Kaldı ki, Nazım Hikmet'in şiir, roman, tiyatro, drama, resim, hatta bale ve uygulamalı sanatları da kapsayan çok geniş bir sanat alanında uğraş vermiş olması onu ister istemez estetiğin alanı içinde de çekmektedir. Nazım Hikmet'in bu çok yönlülüğünü burada belki şöyle açıklayabiliriz. Nasıl Marx ve Engels'in deyimleriyle, Rönesans devleri istiyor ve devler yaratıyor, insanlığı tarihinin 20. yüzyılı başlarındaki en büyük ilericisi devrimi de böylesine Nazım gibi, Brecht, Neruda, Aragon, Vapstarov, Ritsos gibi, uluslararası bir devrim kuşağın temsilcisi olan devler istiyor ve yaratıyor. Belki de nasıl Marx ve Engels, bu dönemin Leonardo da Vinci ve Dürer gibi

çok-yönlü sanatçıları yetiştirdiğini ve bunu onlarda burjuvaca sınırlamaların olmayışına ve kendi günlerinin savaşımı içinde saf tutup savaşmalarına bağlıyorsa, biz de Nazım Hikmet'in bu çok yönlülüğünü bu ikibüyük özelliğe bağlayabiliriz. İşte bu özelliklerdir ki, Nazım Hikmet'in çağının sanatının yepyeni yasallıklarını bulmasına ve çağının savaşımı içinde dünyayı estetiksel ve sanatsal olarak özümleyip yapıtlarında onu derinliğine temellendirebilmesine ve kurabilmesine olanak vermiştir.

Ancak, bilindiği gibi, Nazım Hikmet, hiçbir zaman sanat üstüne başlı başına bir kitap ortaya koymamış; büyük "E" ile başlayan bir Estetik kitabı yazmamıştır. Ama, marksist estetiğin kurucuları olarak, ne Marx ve Engels'in, ne de daha sonra leninist estetiğin kurucusu olan Lenin'in de sanat üstüne başlı başına bir yapıtları vardır. Nitekim, olmadığı için de, burjuva düşünürler tarafından estetikçi gözüyle görülmemişlerdir. Oysa, yine bilindiği gibi, gerek Marx, gerekse Engels, gençlik yazılarından bu yana bütün önemli kitaplarında sanata değinmişler ve estetiğin temel sorununa inmişlerdir. Ancak bütün bu yazıların derinleşip mantıksal bir sırada yeniden düzenlenip yayınlanmasından sonra Marx ve Engels'in de marksist estetiğin kurucuları oldukları üstüne bütün kuşkuşular da dağılmıştır. Burada bizim söylemek istediğimiz şey de bundan başka bir şey değildir. Yapılması gereken, öncelikle, Nazım Hikmet'in sanat ve edebiyat üstüne sözlerinin ve yazıların derlenerek mantıksal bir sırada yeniden düzenlenip ortaya konmasıdır. Örneğin, "Kemal Tahiri Mektupları", "Canım Evladım, Oğlum Memet'e Mektuplar", "İt Üzür Kervan Yürür", "Nazım Hikmet'in Yayınlanmamış Eserleri", vb. elbette kitaplar buna geniş olanak vermektedir. Bunların bilimsel bir gözle derlenip derlenmesi sonunda görülecektir ki, Nazım Hikmet, başlı başına estetik bilimi olarak değil, ama sanatın en genel yasallıklarının bilimi olarak estetik, ve sanat kuramının içinde kendine özgü bir yer almaktadır. Burada, hiç kuşkusuz, Nazım Hikmet'in bu konudaki söz ve yazıların kapsayan bütün belgelerin toplanması ve düzenlenmesi işi büyük önem taşımaktadır ve kanımızca, bu görevin başta, Türkiye'de sanat kuramı ve estetikle uğraşan yazarlar düşmektedir. Böyle bir şey ortaya konmadıkça Türkiye'de marksist estetiği belli bir tarihsel anlayışla başlatılabilmenin olanaksız ola-

cağını sanıyoruz. Kendi diyalektik maddeci sanat düşüncemizin yerleştirilmesi, bilimsellik kazanabilmesi bu uğraşa bağlıdır. Çünkü, Nazım Hikmet'ten önce Türkiye'de bilimsel diyalektik maddeci sanat anlayışı var olmadığı gibi, bu anlayışta bir sanat yaratıcılığı doğrultusunda da olmamıştır. Türkiye'de o dönemdeki estetik bilimindeki boşluk bir yana, estetik ve sanat kuramıyla ilgili kitaplara da bakıldığında görülecektir ki, bütün bu kitaplar, bilimsel yeterliliklerle dolu olduğu kadar, Batı burjuva estetik ve sanat kuramının sloganı olan "sanat sanat içindir" gibisine idealist anlayışın ürünü, ayrıca, taklitçisidirler. Onun için diyoruz ki, Türkiye'de sanat görüşüne ve dünyanın sanatsal olarak özümlemişlik ile kez diyalektik maddeci dünya görüşüne ve yöntemini getirmiş ve onun benzer örneklerini vermiş olan Nazım Hikmet, Türkiye'de aynı zamanda, marksist estetiğin, marksist sanat kuramının da kurucusudur.

Hiç kuşkusuz, marksist este-

tik deyince Türkiye'de ilk sayılmalıdır Nazım Hikmet; ama, marksist estetik, gerek bilimselliği, gerekse kendine özgü niteliğince uluslararasıdır; bu bakımdan, Nazım Hikmet'i aynı zamanda dünya marksist estetik bağlamı içinde de görmek gerekir. Böyle alındığında, şunu da belirtmekte yarar var. Marksist estetik tarihine baktığımızda, kurucuları, bilindiği gibi, Marx ve Engels'tir; marksist estetik sorunları daha sonra Almanya'da Franz Mehring, Fransa'da Paul

BİR TARİH VE BİR KİTAPTAN ÇAĞRISIMLAR...

9 Haziran
1923
9 Haziran
1980

Bulgaristan Türkiye

■ mehmet kök

Anayasa şu anda yasaklanan sol kitaplar arasında değil. Ancak şimdilik emekçilerin, aydınların evlerinden toplanan kitaplarla beraber Anayasa da Emniyet Sarayı bodrumlarına gidiyor.

Sıkıyönetim tutuklevlerinde ve cezaevlerinde ve gözaltında, tutuklu ve hükümlülerin sayısını izlemek ve yayınlamak Devlet İstatistik'in görevleri arasında değil. Ancak işçiler, emekçiler, aydınlar kendi yakınlarından, yöneticilerinden ve işyerlerinden götürülen akra ve arkadaşları aracılığıyla bu rakamların büyüklüğünü kestirebiliyorlar.

Politik görüşlerinden ötürü baskı gören ve işlerinden alınan, sürülen işçi ve memurların sayısı da belli değil. Herkes bu sayıyı da kendi yöresinden aldığı bilgilerle kavrayabiliyor.

İşyerlerine ve devlet kurumlarına geçici, mevsimlik, sözleşmeli ya da kadrolu olarak atanan yeni "personelin" sayısı ve yaşallığı da saptanabilecek bir durumda değil. Bu durum da gözlemlerle anlaşılabilir.

Maddi ve manevi işkenceleri, yaşayanlar ve tanık olanlar bilebiliyor. Devletin resmi ağızlarına göre baştan beri saydığımız olgular "gerçek" değil.

Geçenler Maliye Bakanı İsmet Sezgin halkın pahalılığı az bulduğunu söyledi.

3 Haziran'da da Adana Sıkıyönetim Komutanı öldürülen jandarma eriyile ilgili yayınladığı demleme olayın sorumlusu faşistleri akladı ve TRT'de veriliş biçimiyle Ecevit'in demecisi yapılandı. Aynı zamanda olayı aklınca "anarşist"lerin yani kamuoyunda bilinen ve anlaşılın içeriğiyle solcuların üzerine attı.

Bu yazının yazıldığı sırada 12 Mart İstanbul Sıkıyönetim Komutanı ve işkence uygulamalarına yoğun biçimde adı karışmış ve bu konuda kendisine sorulan resmi sorulara verdiği alarış ve işkenceleri kabul anlamına gelen cevaplarıyla ulusal salmış Faik Türlün AP'nin Cumhuriyet başkanıyla adaylığına soyunmuştu. Yarıştığı da 12 Mart Muhtırası imzalamış olan ve o günlerde Faik Türlün'ün komutanı (amiri) sayılabilecek Muhsin Batur.

Hepimiz kadayrın altınım pişmesini bekliyoruz ve açığı Erbakan.

Buraya kadar anlattıklarımız 9 Haziran 1980 Türkiye'sinin kaba bir politik görünüşünü veriyor. Ve madalyonun bir yüzüyle ilgili. Bu arada şunu da söylemek gerekir ki 3 Haziran'da Ecevit Türkiye'de iç savaşın başlamış sayılabileceğini belirtti. Doğrusu iç savaş başladı mı, başlamadı mı o tartışma konusu olabilir ama TÜSİAD'ın adayı Faik Türlün'ün Türkiye'de Cumhuriyet başkanıyla oylamasına admin geçmesiyle bile faşizmin tüm halka en kararlı saldırısı başladı sayılabilir.

Bundan 57 yıl önce, 1923 yılının 9 Haziranında Bulgaristan'da Tsankov faşist hükümet darbesi oldu. O gün Bulgaristan'

Lafargue, Rusya'da da Plekhanov ile Lunacarski tarafından ele alınarak İkinci aşamaya Lenin'le ulaşmıştır. İşte, Nazım Hikmet de, tam bu leninist aşama içinde, tam proletar-kültür tartışmalarının ve kültür devrimini yer aldığı bir dönemde ve ortamda leninist sanat anlayışı içinde ilk bilgilendirilmiş ve bunlara bağlı kalarak sanatını ve sanat düşüncesini sürdürmüş bir kişidir; hatta, bu açıdan da Nazım Hikmet'i, marksist-leninist estetiğin ya da sanat kuramının sahici bir temsilcisi olarak görmesini gereği bu yasaomalı olgulardan kaynaklanır. Gerçi, o ilk dönemlerde Nazım Hikmet'in Mayakovski dolayısıyla fütürist etkiler altında kaldığı çokça söylenirse de, gerek kendi dilce getirdiği sözlerle, gerek kendi sanatsal yaratım sürecinde baktığımızda, bunun öznel olmadığı, tam tersine, bunun devrimci çöküşten ve sanatta yeni anlam olanağının yaratılması kaygısından kaynaklandığı açıkça görülür. Kaldı ki, Nazım Hikmet'in bu gençlik yıllarında proletar kültür devrimi ve

sanatta yeni yaratım sorunlarıyla karşı karşıya ve onları etkindi altında kalmış olması da son derece doğal ve olumludur. Aslında, burada söylenmek istenen şey, Nazım Hikmet'in sanat kuramında ne bir fütürist eğilimle ne de bir proletkült savunucusu olduğudur; o, her zaman için, Lenin'in düşüncelerine, özellikle de, ilerde bu yazımızda görüleceği gibi, Lenin'in "İnsanoğlu düşüncesi ve kültürünün iki bin yılı aşan geçmesi boyunca değerli olan ne varsa hepsinin özümlelenerek

yenileştirilmesi" üstüne düşüncelerine bağlı kalışıyla kendi belirgin özelliğini kazanmıştır. Nazım'ın bir sanat düşünürü olarak özgen niteliğini belirlemeye çalışırken, kim zaman "Jhadanov"cu terimlerle, sanattanın "ruh mühendisleri" olarak söz ettiği de belki öne sürülebilir. Ancak, hiç kuşku yok ki, arından Nazım Hikmet'in kendi coşkun yaratıcılığı açısından, onun dogmatik sanat görüşüne hiçbir şekilde uzlaşması kesinlikle söz konusu değildir. Böyle bir şey burda Nazım'ın sanatı bütüncül bir şekilde ele alması, sanatçının yapıtında insanın manevi dünyasını bilinçli bir gözle yoğunlaşması olarak görülebilir. Nitekim, yine ileride göreceğimiz gibi, Nazım Hikmet, sanatta bu tür bir sektörel ve dogmatize karışıklıkla karşı çıkmış, sanatta marksist-leninist ilkeleri sonuna kadar savunmuş, onun bugüne uzanan günümüze açından tam bir nitelikli temsilci olmuştur.

Nazım Hikmet'in marksist estetik içindeki konumuna bu şekilde genel çizgileri içinde bak-

ıktan sonra, onun sanat kuramına ilişkin konularla ilgili düşüncelerine geçebiliriz. Ancak burda da noktaya da değinmekte büyük yarar görüyoruz. Nazım Hikmet'in yapıtları, özellikle de şiirleri, marksist bir gözle çözümlenip incediği zaman gözümüze çıkarıyor ki, bu yapıtlar, adeta marksist estetik ilkelerin tam sanatsal bir somutlaşması, sanatsal olarak şekillendirilmesine de birer örnektirler. Örneğin, şu şiirine bakalım:

En güzel deniz:
heniz çizilmemiş olanıdır;
En güzel çocuk:
heniz büyümeyi.
En güzel gülmeli:
heniz yaşamadıklarımızdır.
Ve sana söylemek istediğim en güzel söz:
heniz söylememiş olduğumdur.

Burda, güzel! ideal! gerçek olanın, olması-gereken! olanın diyalektik birliği olarak algılayın, Nazım Hikmet bize günümüz marksist estetiği uyarınca da estetik-olan'ın bir tanımını vermektedir. Bu örnekler, yani Nazım Hikmet'in yapıtlarında estetik kategorilerinin nasıl somutlaşmış olduğunu örnekler sunmaya çalışabiliriz. Ancak, bizim burda konumuz Nazım Hikmet'in sanat üstüne doğrudan düşünceleri olup, aslında söylemek istenen şey, Nazım Hikmet'in sanat düşüncesinde bu düşüncenin kendi sanat yapıtlarında aynen yansımalarının tam bütünlükte olduğunu.

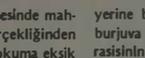
dalkitardaki A. Stanbolyski Çiftçi Birliği hükümeti düşürüldü. A. Stanbolyski hunharca katledildi ve 9 Eylül 1944'e kadar süren faşist rejim ortada:

Bulgaristan'daki faşist dönemi, uygulamalarını, "yasal" önlemlerini ve halkı çektiğini ve faşizme karşı ileride ve dışarda kaygılanan önemli yapıtların Türkçeye çevrildi. Bunlardan son günlerde çıkan biri "Faşizmin Zindanlarında: 1923-1944 Yıllarında Bulgaristan'daki Faşist Cezaevlerinin Tarihi". Ninko Kosaçki yazmış. A. Hezarfen Türkçeye kazandırmış ve Bilim Yayınları basmış. Okunmasında ve ülkemizde olan bitenlerle karşılaştırılmasında yararlar olan bir kitap. Maddi ve manevi baskı, işkence, zulüm, yalan ve talan, yani son kesesine çıkan sömürü. Bu düzeni meşru gösteren yalar ve halkın kanla, gözyaşıyla yoğunlaşmış fşanevi direnişi. Ve 9 Eylül 1944 zaferiye mutlu son. Eğer okuyucu bu gibi kitapları tarih bilgisini doyurmak için okur ve faşizmin çoktan tarih sahnesinde mahkum olmuş bir uygulama ve ideoloji olduğunun gerçekliğinden gelen bir rahatlamaya günlük işlerine koyulursa bu okuma eksik olur. Çünkü bu gibi kitaplar işin bu gerçek yanına orta çıkararak beraber çok önemli ve yine gerçek bir başka yanını da ortaya çıkarıyor. Faşizm gelebilir. Faşizmin önenebilir tirmanışı önlenemezdir.

Faşizmin Zindanlarında

1923 - 1944 Yıllarında Bulgaristan'daki Faşist Cezaevlerinin Tarihi

Ninko Kosaçki

Faşizm İtalya'da doğduğu zaman 1. Emperyalist Paylaşım Savaşı öncesi kapitalizmin ekonomik krizinin o anki açmazının bir ürünüydü. Ve büyük sermayenin sömürsüzlüğüne sağlamlaştırmak gereksiniminden doğdu, işsizliği, pahalılığı, açlığı bahane ederek geldi ve işsizlik, pahalılık, savaş, zulüm, sömürü getirdi.

Faşizm Bulgaristan'da iktidarı ele geçirdiğinde kitle tabanına sahip değildi. Yalancını ve örgütlenmesini İtalya'daki gibi halk katlarına yayamamıştı. Ancak büyük sermaye, uluslararası sermaye ve bunların en gerici, en soven, ve açık şiddetçi kanadına dayandı ve diktatörlüğünü kurdu. Bulgaristan'da, monarşi, faşizmin gelmesinde yardımcı oldu ve faşizm orduya dayandı. Diktat çekici bir noktadır ki Çiftçi Birliği hükümeti ve gelişkin demokrasi güçleri ve bilinçli bir halk oluşumu altında bile Tsankov gelebildi.

Almanya'da Nazizmin iktidarı sırasındaki komünistlerin ve sosyal demokratların toplam oyları gericiilerin ve Nazilerin oylarından fazlaydı.

İspanya'da Franco faşizmi iktidardaki cumhuriyetçileri ve demokrasi cephesini uluslararası faşist destek ve silahla devirecek geldi.

Şil'de tabansız Pinochet iktidarı sağlanmış halkın oylarına karşı olabildi. Çoğunluk Şil'de faşizmin başarısını engelleymeledi.

Demek ki faşizmin tarihini inceledikçe diktatizminin vurgu noktasını önemle bugünlere faşizmin zulmü ve namussuzluğunun ölçüsüzlüğü değil, halka neler kaybettirebildiği, nasıl gelebildiği ve önlenememesinin özne nedenlerini kavrayabilme oluşturmaldır. Aynı zamanda tüm ilerici, demokrat, sol, sosyalist güçler onun kaynamalıdır: Faşizm gelebilir ve demokrasi gelebilir. Bu durumun giderilmesi ise uzun yıllar sürebilir ve maliyeti halka çok pahalıya oturabilir.

Faşizmin önenebilmesi için ilk önce faşizmi doğru tanımak gerekir. Faşizm diktatörlük özlemi taşıyan manyak önderlerin rejimi değildir. Faşizm mali sermayenin en gerici, en sovenist ve en emperyalist unsurlarının açık terörcü diktatörlüğüdür. "Faşizm, örneğin Otto Bauer'ın iddia ettiği gibi, sözlümüne 'proletarya ve burjuvazi gibi iki sınıf üstünde duran' bir devlet egemenliği biçimi değildir. O, İngiliz sosyalist Brailsford'un dediği gibi, 'devlet mekanizmasını elinde tutan bir isyan etmiş küçük burjuvazi' değildir. Mayrıl Faşizm, bir sınıflar-üstü egemenliği değildir ve küçük burjuvazi egemenliği ya da lumpen-proletaryanın finans-kapital üzerindeki egemenliği değildir. Faşizm, doğrudan doğruya kendisi, finans kapitalin egemenliğidir." (2 Ağustos 1935 G. Dimitrov Komintern 7. Dünya Kongresi'nde okunan raporunda, Temel Yayımlar, Seçme Eseler 1). Yine aynı raporun şu altını ülkemizde de görülen "sol" sapmalara bir yanıtıdır: "Faşizmin iktidara gelmesi bir burjuva hükümetinin yerine başka herhangi bir hükümetin gelmesi değil tam tersine burjuva sınıf egemenliğinin bir devlet biçimi olan burjuva demokrasisinin yerine onun diğer bir biçimi olan açık terörcü diktatörlüğün alınmasıdır."

Faşizm, bilimsel sosyalizmin değil demokrasinin zıttıdır. Onun için faşizme karşı mücadele demokrasi için mücadeledir. Demokrasi mücadelesi ise en geniş demokrasi güçlerinin birliğinde gerçekleşir. Yani Türkiye İşçi Partisi'nin öngördüğü biçimde Tek Cephe gerektirir. Aynı zamanda yine ülkemiz koşullarında faşizme karşı mücadeleyi işçi sınıfının güçlü birliğinin gerektirir, yani yine Türkiye İşçi Partisi'nin öngördüğü biçimde Tek Parti gerektirir.

Faşizmin tanımını bilmek ve bu tanımın gerektirdiği anti-emperyalist, antitekelci, antisovenist cephe birliğini sağlamak, ülkemizde ivedi bir gereksinim olan politik hareket birliğini sağlamak ve bu politik birlik ve cephe birliğinin çevresinde tüm halkı birleştirip, örgütleyerek harekete geçirmek yalnız faşizmi önlemekle kalmayacak antitekelci bir demokratik iktidarın gerçekleşmesinin devrimi koşullarına da yaratacaktır.

Bu bölüme söylediklerimiz yalnızca bilimsel sosyalistleri mi ilgilendirmektedir? Hayır, demokrasi mücadelesinde ve faşizmin yenilebilmesinin sağlanmasında geç kalınması tarihte hep en büyük hata payının sosyal demokratlarda olduğunu gösteriyor. Bu kadar tarihi örnek ve bu kadar uyarıya rağmen yine geç kalındığı ayan ortadaya artık sosyal demokrasinin ülkemizde CHP'nin kendi antifaşist mücadele ve bilgi anlayışını ve örgütünü gözden geçirmesi gerekir.

Türkiye İşçi Partisi faşizme karşı mücadelede kararlı olan güçlerin zamana karşı yarıştığı söyleniyor. Cephe kurma gecikmelerine ve cepheye yer alması gereken güçlerin zaflarına işaret ediyor. Sağlam politik birlik, Tek Parti istiyor. CHP'nin faşizme karşı mücadelede kitlere engel olduğunu söylüyor. MSP'nin antiemperyalist ve antifaşist görünümüne rağmen kaypaklığına işaret ediyor. Tüm bu noktalar 9 Haziran'da kulağımıza küpe olmalıdır.

9 Haziran antifaşistlerin kendilerini ve örgütlerini gözden geçirme günü olsun.

Türkiye'de Mussolini, Hitler, Franco, Pinochet, Tsankov hortlamasın!

ANTİFAŞİST MÜCADELE VE DÖRT KİTAP!

● **Bulgaristan İşçi Hareketinde Sağ ve "Sol" Sapmalar**
Boyan Gergorov

Bulgaristan işçi hareketinin, özellikle faşizme karşı mücadele alanında karşılaştığı sağ ve "sol" sapmalar ve bu sapmaların yenilgiye uğratılması süreci son derece öğreticidir. 1920'lerin başarından, 1930'ların sonlarına uzanan tarihsel dönem kapsayan bir inceleme, bugün büyük benzerlikler gösteren sorunlara karşı karşıya bulunan Türkiye için özel bir önem taşımaktadır.

96 sayfa/60 Lira

● **Faşizmin Zindanlarında**
Ninko Kosaçki

BKPP'nin 5. Kongresinde okunan Yedilikli Komisyonu Raporu, 973 eledecan 491'inin, yani % 50'sinin sosyalistlerden oluştuğunu göstermektedir. 1923-44 yıllarında işyeri hükümetlerinin çözüldükten sonra mücadelelerini, gördükleri işkenceleri, baslanıpca bozguna uğratmalarına rağmen sonunda zafere nasıl ulaşıldığını anlatan bu kitap antifaşist propaganda ve mücadelede kullanılabilecek güçlü bir silahtır.

256 sayfa/150 lira

● **İktidar İktidarına Karşı**
Antifaşist Mücadele
Klaus Mammach

Alman antifaşist mücadelesinin 1933-1939 dönemi ele alan bu kitap, faşist gücüne karşı yığın bir mücadele için yararlıdır.

Alman antifaşist mücadelesinin 1933-1939 dönemi ele alan bu kitap, faşist gücüne karşı yığın bir mücadele içinde olan ilkiniz mücadeleci, demokratik, bilimsel sosyalistleri için de büyük bir öğretici değere sahiptir.

288 sayfa/125 lira

● **Nasıl Yönetimi Altında İşçi Sınıfı ve Çalışma Koşulları**
Jürgen Kuczaynaki

Alman faşizmi üzerine klasik bir yapıt niteliğini kazanan bu inceleme, faşizmi daha iyi tanımak ve tanımak için son derece yararlı bir başvuru kitabıdır.

288 sayfa/125 lira

Adres: Piyerloti Cad. 21/2
Cambarlıtas - İstanbul

1970'den 1980'e 15. 16 HAZİRAN

Üstünden on yıl geçti 15-16 Haziran'ın... Çıkarılması gereken derslerin canlılığını zaltmayan bir on yıl. Sınıf mücadelesinin ateşleri içinden sızıp gelen bu yıllar, 15-16 Haziran derslerini, giderek daha da güçleştirerek, kimi zaman bir yönünü kimi zaman da bir başka yönünü twice ön plana çıkarak 1970'den 1980'e taşıdı.

KENDİSİ İÇİN SINIF OLMA YOLUNDA İŞÇİ SINFI BİRLİK, ÖRGÜT, MÜCADELE...

İşçi sınıfı 15-16 Haziran'da 274 ve 275 sayılı Sendikalar Yasası'nda yapılmak istenen bir takım değişikliklere direnmedi yalnızca. Direniş asıl olarak kazanılmış demokratik hakların geri verilmeceğinin somut bir göstergesiydi.

15-16 Haziran'a nasıl gelindi? Tarihsel gelişim yalnızca 10 yıllık zaman kesitine bakarak cevaplamak gerekirse; gittikçe gelişen ikili bir nesnel süreç söz konusudur. Çarpık kapitalizmde giderek ivme kazanan bir aşırma ve işçi sınıfının sendikal bilinçten siyasi bilinçe yükselişi... Gittikçe yükselen demokratik toplumsal muhalefet ve demokratik mücadelesinin öncülüğünü üstlenen işçi sınıfı. Türkiye İşçi Partili sendikacıların kurduğu DISK, burjuvazi için korkulu rüya haline geliyor, sosyalist hareketle bütünleşmesiyle ve ekonomik demokratik mücadelede gittikçe daha fazla sayıda işçiyi, sendikayı bağrında toplamasıyla. Oysa kapitalist yapı bunalım üretiyor. Burjuvazinin bunalımı atılması mümkün değil. İlerici sendikal hareketin kazanımları burjuvazinin işini güçleştiriyor. Burjuvazi için öncelikle DISK'ın yok edilmesi bir zorunluluk halindedir artık. Üstelik bu, demokratik toplumsal muhalefetin dağılmasını, ilerici sendikal hareketle sosyalist hareketin bağlarının kopmasını da sağlayacaktır. Bunun için gündeme getiriliyor yasa değişiklikleri. Tabii işçi sınıfı da bunun için direniyor.

Bu direniş, demokrasi mücadelesinde işçi sınıfının önderliğinin somutlanmasıydı. Demokratik hak ve özgürlüklerin ancak onlara sahip çıkılarak ve geliştirilerek için mücadele edilerek yaşama geçirileceğinin göstergesiydi.

15-16 Haziran direnişi aynı zamanda, işçi sınıfının, bunalımın yükünü çekmeye kararlılığını ve bilincini en açık biçimde yansıtırdu.

Olayın bugün için de önemini koruyan bir başka yönü ise, işçi sınıfının örgütlülüğü ve birliğinin belirleyiciliğini göstermesiydi. 15-16 Haziran'da yalnızca DISK'e bağlı işçiler değil direnen. Mücadele alanına bir bütün olarak çıkan, işçi sınıfıydı. DISK'li, Türk-İş'li, sendikamsız'ı ile... Yasa değişikliklerinin sonuçsuz kalmasını bu birlik sağladı.

KUÇUK BURJUVA DEVRİMCİLİĞİNİN ŞAŞKINLIĞI: "İŞÇİ SINFI VAR MI?"

Türkiye'de işçi sınıfı var mıdır?... Demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin öncülüğünü üstlenebilecek nitelikte ve nicel ağırlığı taşıyan bir işçi sınıfı!.. 1970'lere bu tartışma içinde girildi. Bilimsel sosyalist hareket dışında kalanlarda bu sorunun yanıtı hayırdı. Bu nedenle bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinin öncülüğünü küçük burjuvalara düşürdü. "Millî Demokratik Devrim" görüşünde somutlanan bu eğilime en anlamlı cevabı da 15-16 Haziran'da bizzat işçi sınıfı verdi. Evet, vardı öyle bir sınıf! Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinin önünde, görevlini başlıyordu.

15-16 Haziran, kimilerinin ağız değiştirmesine yol açtı. Artık yadsınamıyor işçi sınıfının varlığı, her alanda kendini duyuruyordu. Ama bu varlığı kabul etmenin tek başına yeterli olmadığı da bugün açıkça görülüyor. Bağımsız sınıf hareketinin zorunluluğu bilinçe çıkarılmadıkça pek fazla anlam taşıyor. Sadece kimilerinin işçi sınıfı edebiyatını daha bol yapmalarına olanak veriyor, o kadar.

15-16 Haziran, işçi sınıfının bağımsız ve kopuk, ona yol gösterme iddiasındaki küçük burjuva maceracı şemkulara da gereken dersleri vermiş oldu. Asıl olan sınıfın hareketliydi. Hareketin kitlelere mal olmasıydı. Kitleleri kucaklamaya, kavramaya, seferber etmesiydi. Başarının başka yolu yoktu. 15-16 Haziran derslerinin bir kısmı da bunlar...

BURJUVAZİ CEPHESİNDE: ŞOK, PANİK VE MANEVRA...

15-16 Haziran burjuvazi için önce şoktu... İlk kez somut olarak işçi sınıfının gücünü görüyordu. İlerici sendikal hareketi yok ederek, işçi sınıfının patron sendikacılığının sınırları içinde hapsedmek ve flizlenmeye başlayan siyasal bilinçlenmeyi durdurarak işçi sınıfını sosyalist hareketten koparmak mümkün değildi.

İşçi sınıfı kazanılmış demokratik mevzileri korumakta ne denli kararlı olduğunu çarpıcı bir biçimde somutlamıştı.

Burjuvazi olaydan ilk derstini aldı: Baskı politikasını pek de geçtirmeden işçi sınıfının sendikal mücadelesini ehliştirmek, kabul edilebilir sınırlar içinde, yani sosyalist hareketle bağını koparak gelişmesine rıza göstermekten başka yol yoktu. Görev sosyal demokrasinininki artık. Ve bütün bu on yıl boyunca sosyal demokrasi hep görev başında oldu. İşçi sınıfının sendikal ve politik hareketi arasında birliğin önlenmesi işlevli ile

1970'DEN 1980'E VRAN İŞİK

15-16 Haziran 1970'in ışığı 1980'e vuruyor. Bu aydınlıkta işçi sınıfının her düzeyde birliğinin bugünün görevleri açısından yaşamsal önemi daha açık kavranabiliyor. İşçi sınıfının sendikal hareketinin birliğini sağlamak, bunun için sendikalar arası eylem birliğini geliştirmek gerekiyor. Ve en önemlisi ilerici sendikal hareketle politik hareket arasında uyumu sağlamak.

15-16 Haziran'dan 10 yıl sonra önumüzdeki günlerde toplanacak olan DISK Genel Kurulu'na da 1970'in ışığında bakılmalı. DISK'i zaafından kurtarmak, ilerici sendikal hareketle bilimsel sosyalist politik hareket arasında doğru ilişkiyi kurmak için mücadelesinin bütün küçük hesapları bir yana bırakarak sürdürülmesinin önemli 10 yılını deneyleriyle artık bize önermek olmalı. 15-16 Haziran bunun lıyca öğretti.